

**NOSITELJI
DARA
EVANĐELJA**

DOKUMENT GENERALNOGA KAPITULA
REDA MANJE BRAĆE
ASIZ, DUHOVI 2009.

RIM - ZAGREB, 2009.

NOSITELJI DARA EVANĐELJA

Dokument Generalnoga kapitula
Reda manje braće
Asiz, Duhovi 2009.

Biblioteka «Brat Franjo», Dokumenti 52

Izvornik:

Portatori del dono del vangelo
Documento del Capitolo Generale dell'Ordine dei frati minori
Assisi, Pentecoste 2009.

Nakladnik:

Južnoslavenska konferencija provincijalnih ministara OFM,
Kaptol 9, Zagreb.

Za internu upotrebu.

Preveo i odgovara:

Fra Nikola Vukoja, tajnik Konferencije

Lektura i korektura:

Fra Petar Cvekan

Tehničko uređenje:

Fra Petar Filić

Tisak:

Grafika Markulin

**NOSITELJI
DARA
EVANĐELJA**

**Dokument
Generalnog kapitula 2009.**

NOSITELJI DARA EVANĐELJA

Dokument Generalnoga kapitula
Reda manje braće
Asiz, Duhovi 2009.

PREDGOVOR

Draga braćo: Gospodin vam dao mir!

Srcem prepunim zahvalnošću Gospodinu što nam je udijelio da slavimo svoj 167. generalni kapitul, radostan sam predstaviti vam njegov završni dokument s naslovom Nositelji dara Evanđelja.

Kapitul je htio braći pružiti dokument s nadahnuteljskim obilježjem, Nije, dakle, dijagnoza sadašnje situacije našega Reda, nego prijedlog pun nade za putove kojima kročiti. Na nekima već koračamo, na drugima smo još na počecima. U svakom slučaju Duh nas potiče da budemo bistri, da budemo u stanju čitati znakove vremena; da budemo evanđeoski kreativni i odvažni za prikladan odgovor tim znakovima i da tako imamo mogućnost, s pogledom u budućnost, utjelovljivati dar Evanđelja u različitim kontekstima u kojima nas Gospodin poziva da budemo prisutni.

Upravo u tome je vrijednost dokumenta, tj. u tome što je kriterij vrednovanja i usmjeravanja za naše evanđeosko poslanje. Stoga, najbolja upotreba dokumenta koju možemo učiniti sastoji se u tome da s vedrinom, u autentičnosti i otvoreni budućnosti, suočavamo njegov sadržaj s našim stvarnim životom na svim razinama, od mjesnih bratstava do generalne uprave Reda, prolazeći kroz jedinice i konferencije, i da započnemo procese obraćenja koji su nužni da svoje proglose dosljedno prilagodimo konkretnom životu. U mom Izvješću za Generalni kapitul i u kapitularnoj dvorani izišla je na vidjelo uputnost da bratstva, jedinice – i zašto ne, također i sama Generalna uprava – njeguju moratorium kao prostor zajedničarskog razlučivanja. Uvjeren

sam da dokument koga vam sada predstavljam za to može biti dragocjeno sredstvo.

Tražim od sve braće i od svakoga pojedinog brata da pristupe pažljivome čitanju dokumenta koji je proizašao iz Generalnoga kapitula 2009. godine, kako bismo, vodeći računa o nadahnućima koja sadrži, mogli započeti nove putove svjedočenja i prisutnosti, da svakim danom učinimo značajnijim naše ići svijetom da naviještamo Evandjelje kao braća i kao manji, srcem okrenutim Gospodinu.

Govorilo se o započinjanju procesâ obraćenjâ. Svi znamo kako je to teško. Toliko je zapreka i mlitavosti kojima pružamo otpor milosti! Dokument je, ipak, od početka do kraja, prožet stalnim upućivanjem na otajstvo Trojstva: Bog koji je Otac, koji nam je poslao svoga Sina i koji nam je darovao Duha, koji proizlazi iz obojice. Neka sigurnost trajnog i pouzdanog djelovanja istoga Duha, pravoga generalnog ministra Reda, bude našom nadom i našim povjerenjem.

Rim, 15. srpnja 2009. g.

Svetkovina Serafskoga naučitelja

FRA JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, OFM
generalni ministar

UVOD

U ime Gospodina, Oca i sina i Duha Svetoga. Amen!.

Generalni kapitul Reda manje braće s poštovanjem i iskrenom ljubavlju pozdravlja svu braću koja, poslana od Gospodina u svijet, u različitim zemljama i kulturama, naviještaju riječju i svjedočenjem djela, da nema drugog Svemogućega osim njega¹. *I kojima prispije ovo pismo, brat Franjo, vaš sluga u Gospodinu Bogu, malen i prezren, svima želi pozdrav i mir*².

Predraga braćo!

1.

Gospodin nas je sabrao u Svetoj Mariji Anđeoskoj u Porcijnuli da, sukladno našem Pravilu koje pripisuje da se kapitul slavi o Duhovima³, slavimo 187. generalni kapitul našega Reda od 24. svibnja do 20. lipnja ove 2009. godine.

Bilo je znakovito što se je ovaj događaj zbivao u godini u kojoj se spominjem 800. obljetnice potvrde franjevačkog oblika života (*forma vitae*) i na mjestu koje je vidjelo rađanje našega bratstva. Nazočnost tolike braće koja su došla iz različitih zemalja i kultura je rječit znak plodne snage Franjina projekta života koji nije drugo nego Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista⁴.

2.

Budući da je Franjin posebni način čitanja Evanđelja bitno praktičan, životan⁵, ponovno potvrđujemo prvenstvo prakse

---

1 PBr 9.
2 PUN 1.
3 PPr 8,2-3.
4 PPr 1,1.
5 Usp. TD 28.

kao hoda za bolje razumijevanje vlastitoga poziva⁶. Zabrinjava nas, stoga, konstatirati udaljenost koja ponekad dijeli naše govore od stvarnoga života. Zato je Kapitul radije htio napisati poruku koja nadahnjuje i animira svakidašnji život braće više nego li neki doktrinarni dokument. I nastojali smo ga pisati *kratkoćom govora*, kako je savjetovao Franjo⁷, jer i to je način da se vrati bitnome.

3.

Tema Kapitula bila je evangelizatorsko poslanje koje je osobito prikladno sredstvo da se Gospodinu uzvrati dar Evanđelja, koje je Franji darovano kao *forma vitae*⁸. Govorimo o „daru” u smislu kako Franjo o tom govori kad kaže da mu je Gospodin „dao” braću⁹, i govorimo o uzvratu u smislu u kojemu on kaže: *i sva dobra uzvraćajmo Gospodinu Bogu svevišnjemu i najvišemu i priznajmo da su sva dobra njegova i za sva zahvaljujemo njemu od koga sva dobra proistječu*¹⁰. Takvo uzvratanje se, dakle, odnosi i na izvlaštenje.

4.

U ovoj poruci želimo uzajamno dijeliti neka jednostavna razmišljanja o ova dva vidika koji, povezujući se, daju početak našem *životu i poslanju*, smještajući nas u kontekst života, potrebe, pitanja i izazove naših naroda; za njih navještaj Dobre vijesti kraljevstva Božjega, klice novoga svijeta pravednosti, mira i bratstva, želi biti danas više nego ikad generator nade.

6 Spc 10-11.

7 PPr 9,4.

8 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni budućnosti*. Izvješće Generalnom kapitul, Rim – Zagreb, 2009., 16.

9 OR 14.

10 «Et omnia bona Domino Deo altissimo et summo reddamus et omnia bona ipsius esse cognoscamus et de omnibus ei gratias referamus, a quo bona cuncta procedunt»: NPr 17,17.

I. DAR EVANĐELJA

5.

*Gospodin dade meni, bratu Franji; Gospodin me dovede među gubavce; Gospodin mi dade braću; Gospodi mi je objavio*¹¹: te riječi iz Franjine *Oporuke* objavljuju duboku istinu: u početku svega stoji Gospodin, izvor svakoga dobra. On koji je *svako dobro, najviše dobro, sve dobro, koji je jedini dobar*¹². Svaka zbilja tako se pokazuje darom koji od njega proizlazi i najveći od svih darova je dar *njegova blagoslovljenoga i slavnoga Sina kojeg nam je darovao i koji se rodio za nas*¹³. To je dobra vijest koju smo primili: *Evandjelje Isusa Krista Sina Božjega*¹⁴, dar koji je promijenio život Franje Asiškoga i koji mijenja život svakoga od nas.

6.

Dar Evandjelja stoji na početku našega bratstva. U Franjinoj Oporuci dar braće i dar evanđeoskog oblika života su usko sjedinjeni¹⁵. Kad su prva dvojica Franjinih drugova od njega zatražili što trebaju činiti da žive kao on, odgovorio je: «Zaištimo savjet od Krista» i s njima se uputio u crkvu da tri puta otvore knjigu Evandjelja¹⁶. U njemu je Krist koji govori, i iz tog slušanja glasa Gospodinova rađa se nova povezanost u Duhu što je prvo bratstvo. Mala skupina braće, klica Franjevačkoga reda, u ovome izvornom trenutku prethodi svakoj ministerijalnoj razlici. Oni su samo vjernici koji žele ozbiljno uzeti Evandjelje.

11 OR 1.2.14.23.

12 PBsč, Završna molitva

13 2P, 11.

14 Mk 1,1.

15 OR 14-15.

16 2 Čel 15; AnPer 10-11; TD 27-29.

7.

Već od prvih dana bratstvo se osjeća pozvanim naviještati ono što živi. Toma Čelanski pripovijeda da se je odmah na početku, kad su bila samo osmorica braće, dogodilo prvo slanje po svijetu¹⁷. Franjo i njegovi postaju tako navjestitelji i evangelizatori.

To će biti karakteristična oznaka franjevačkoga života kojoj se posvećuje izravna pažnja u obama pravilima¹⁸. To je itinrancija, simpatija za svijet¹⁹, iz kojega se ne želi bježati, nego se u njemu prepoznaje vlastiti samostan²⁰, to je dijeljenje života siromaha i onih koji se nalaze *kraj puta*²¹. To ići po svijetu je uzvratanje primljenog dara Evandjelja.

8.

Franjo i njegovi pokazuju da su sposobni za izbore koji čine konkretnima njihove intuicije. Oni izabiru da neće dirati novac, ali zbog toga se ne odriču rada ili brige za gubavce; izabiru da neće jahati bez da se stoga odreknu da idu svijetom; odriču se odlučno crkvenih povlastica, premda se proglašavaju *uvijek podložni i podređeni nogama svete Crkve*²²; izabiru da se povjere Providnosti za svoje uzdržavanje, i upravo stoga su slobodni *jesti ono što se pred njih stavi*²³. Na taj način se prvo bratstvo pokazuje kao proročko bratstvo, kao bratstvo – znak²⁴ koje umije čitati znakove vremena i utjeloviti Evandjelje na konkretan i razumljiv način u kulturu svoga vremena.

9.

Treba jednako istaći evandeosku maštu kojom Franjo i njegovi umiju naviještati Evandjelje mira: dosta je sjetiti se na

---

17 1 Čel 29..

18 NPr 14; PPr 3.

19 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni budućnosti...*, 17,6.

20 SvSav 63.

21 NPr 9,2.

22 PPr 12,4.

23 PPr 3,14.

24 Usp. JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 31.

način kako je uspio pomiriti biskupa i načelnika Asiza koji su bili u zavadi²⁵. Franjo djeluje na jednostavan i inteligentan način: ne ulazi u raspravu o ekonomskim pitanjima ili pitanjima vlasti koja su onu dvojicu razdijelila, ne pretendira da pronade “političko” rješenje, nego ih jednostavno poziva da poslušaju Pjesmu stvorova, pjesmu koju je napisao i uglazbio²⁶. Njegova mašta mu sugerira način da im pomogne da riješe svoje sporove, polazeći od vlastitoga dara. Što je učinkovitije od glazbe i pjevanja da se pokrenu osjećaji i da se govori srcu? “Logika dara”²⁷ pokazuje se očito kao alternativa logici cijene, zarade, koristoljublja i moći, koja je prevladavala onda kao i u današnjem svijetu.

10.

Kao što su Franjo i mnoga braća iz naše povijesti znali vlastite posebne darove staviti u službu dobre vijesti²⁸, također se i mi osjećamo pozvanima prihvatiti dar Evandjelja i kreativno ga uzvratiti životom, konkretnim gestama, po ostvarivanju naših specifičnih darova. Želimo naučiti slušati Isusovu riječ i uzvratiti je današnjim muškarcima i ženama u duhu Evandjelja²⁹, koračajući putovima svijeta kao manja braća evangelizatori srcem okrenutim Gospodinu.

---

25 LP 84.

26 LP 66.

27 Usp. Spc 19-25.

28 OS 85.

29 Usp. Mt 25,40.

II. UZVRATIMO DAR EVANĐELJA

Za vrijeme kapitulskih radova iskrsnule su različite teme-
tike koje želimo braći predložiti kao moguće putove uzvrća-
nja.

Evangelizacija

11.

U svojoj najdubljoj biti Evanđelje je dar određen da bude
uzajamno dijeljen. Poslanje evangeliziranja izvire iz samoga
srca³⁰ i istovremeno je zahtjev vjere. Autentično iskustvo Boga,
naime, pokreće nas jer nije moguće osjetiti beskrajni zagrljaj
Boga koji je ludo zaljubljen jer je ljubav i samo ljubav, bez da
se istovremeno ne osjeti neodgodiva potreba da se to isto isku-
stvo uzajamno podijeli s drugima³¹. U konačnici, evangelizirati
znači imati iskustvo Emausa, stavljajući se na put da se učini
ponuda vjere po uzajamno podijeljenom svjedočenju³²; i onaj
koji uzajamno dijeli, uzvrća³³.

12.

U tom smislu je nužna zdrava autokritika i da se upitamo
ne označuju li nepokretnost i ustajalost koje prijete da parali-
ziraju svaki evangelizatorski dinamizam krizu vjere koja dotiče
neke od nas. I možda se čvor problema ne sastoji u činjenici da
ne vjerujemo, nego radije da se upitamo koju smo ideju Boga
stavili u središte naše vjere. Nije li možda slučaj da naglašavamo
s pretjeranom upornošću, na jednostran način, monoteističku
stranu naše vjere, nauštrb njezine trojstvene dimenzije u kojoj

30 Usp. Mt 28,18-20; Mk 16,14-20; Lk 24,46-48; Iv 20,21.

31 Usp. Iv 1,35-42; 1 Iv 1,3.

32 Spc 39-40; 43-44.

33 Spc 19; JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 19c.

se ukorjenjuje njezina izvornost? To pitanje je umjesno jer slanje da se evangelizira ima smisla samo polazeći od vjere u Boga koji je Otac i koji iz ponorâ svoje intimnosti zajedništva i ljubavi šalje svoga Sina da navijesti i uprisutni dobru vijest o njegovu kraljevstvu po djelovanju Duha. Osim toga, samo polazeći od te pretpostavke vjere možemo shvatiti da je evangelizatorsko poslanje bitno povezano s našim franjevačkim pozivom, imajući u vidu da smo svi ovaj oblik života zavjetovali pod znakom trinitarne vjere: *na hvalu i slavu presvetoga Trojstva*³⁴. Na temelju trinitarne vjere i duhovnosti možemo unići u dinamiku logike dara koja čini da bogatstvo darova koje braća donose, zajedno s različitošću društvenih, kulturalnih i religioznih konteksta koji nas izazivaju, daje poslanju našega Reda njegovu karakteristiku *karizmatškoga, i prema tome pluralnoga i različitoga*³⁵.

U središnjosti koju dugujemo trojstvenom Bogu kao integratorskom načelu našega života, naših bratstava i darova braće, u igri je nada koja animira naše evangelizatorsko poslanje³⁶.

Misija *inter gentes*: evanđeoski utjelovljeni u naše vrijeme

13.

Drugi put uzvraćanja što ga je Kapitul istaknuo u ovim danima jest tzv. misija *inter gentes*³⁷, izričaj koji pokazuje način uprisutnjenja ondje kamo nas Gospodin šalje, kao i stav prema svijetu. To je proces uključivanja u stvarnost koji čini da uzajamno dijelimo život naših naroda u svoj njegovoj složenosti³⁸. Misija *inter gentes* pretpostavlja tu empatiju prema svijetu i posljedica je i produžetak otajstva utjelovljenja. Da bi navije-

34 *Obrazac zavjetovanja, u GGKK 5 §2.*

35 *Spc 38; cfr 19-25.*

36 *Spc 27; 38.*

37 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 16a; 25.

38 *Usp. Gaudium et spes 1.*

stio dobru vijest Kraljevstva, Riječ – prvi manji – se utjelovljuje u ljudsko tijelo i uključuje se također u konkretno povijesno vrijeme, u konkretno društvo i u konkretnu kulturu, dijeleći tako ljudsko stanje u svemu, osim grijeha³⁹. Ako je Krist paradigma svake evangelizacije, stvarno i učinkovito utjelovljenje evangelizatora u društveno-kulturnu stvarnost nekog naroda je uključivi zahtjev njegova poslanja.

14.

Da se to željeno utjelovljenje ostvari potrebno je *od-središtiti se od nas samih*⁴⁰, po primjeru Sina Božjega koji nije smatrao ljubomornim blagom svoju jednakost s Bogom, nego je ogolio samoga sebe, uzimajući stanje sluge i postajući sličan ljudima⁴¹. Red se smatra pozvanim biti manje upućen na sebe i biti pažljiviji prema postojanju svijeta; brinuti se manje za vlastitu budućnost i više za sudbinu čovječanstva; potruditi se ne toliko da se prilagode vlastite unutarnje strukture, koliko se prilagoditi vremenima koja hite. Fenomeni kao interkulturalnost, zahtijevanje i obrana ljudskih prava, pojavljivanje i uočavanje manjina svakoga tipa; kriza neoliberalnog ekonomskog modela koji sve više osiromašuje slabe sektore naše populacije, nemilosrdne katastrofe okoliša, migracijski fenomeni, to su, među ostalima, pozivi koje Duh upućuje i koji očekuju odgovor. Vjerujemo da Duh nastavlja djelovati, govoreći i očitujući se danas kao i jučer.

15.

Misija *inter gentes* uključuje stav simpatije za svijet, kao uvjet da uđemo u dijalog s današnjim muškarcima i ženama i za evangelizaciju⁴². Nije riječ o tome da se prilagodimo svijetu i još manje da izostavimo svaki kritički sud prema njemu. Riječ je o

39 Usp. Iv 1,14; Heb 4,5; Fil 2,7-8; IV. euh. molitva

40 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 17c; 23c.

41 Fil 2,6-7.

42 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 17,5.

tome da naučimo biti sposobni da bacamo pozitivan pogled na kontekste i kulture u kojima smo uronjeni, otkrivajući u njima nove mogućnosti milosti koje nam Gospodin pruža⁴³. Živimo novi kairós što nam ga Gospodin pruža kroz naglo malaksanje prethodnih društvenih, kulturnih i religioznih paradigmi, i kroz pojavljivanje novih koje prate epohalnu promjenu koju živimo. Na taj način evangelizatorsko poslanje se okreće u pokret odlazjenja i dolaženja koji sačinjava davanje, ali također i primanje, u stavu dijaloga⁴⁴.

16.

Misija *inter gentes* izražava se također kroz inkulturaciju. Zavedeni od Krista, inkulturirane Božje riječi u najizvrsnijem smislu, i mi želimo naučiti utjelovljivati evanđeosku poruku u različitim kontekstima u kojima živimo⁴⁵. Da Evanđelje bude značajno ne treba čekati da se današnji muškarci i žene potrude da razumiju ono što nastojimo prenijeti; radije je na nama da naučimo jezik svijeta i njegove kodove komunikacije kako bismo poruku učinili razumljivom. *Svima bijah sve da pošto-poto neke spasim*, kaže Apostol. I dodaje: *sve činim poradi evanđelja da bih i ja bio su-zajedničar u njemu*⁴⁶. Situacija Crkve u Franjino vrijeme pruža lekciju: *zarobljenica feudalnih struktura izgubila je sposobnost da priopćuje Evanđelje današnjem društvu, izgubila je jezik poslanja, novi svijet joj je iznicao*⁴⁷.

17.

Jedan od oblika evangelizacije *inter gentes* u kojemu su založena mnoga braća je tzv. “tradicionalna” evangelizacija koja nastavlja imati svoju vrijednost i koja ni u kom slučaju ne eliminira nove oblike evangelizacije niti im se suprotstavlja.

---

43 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 29.

44 *Isto.*, 17,4.

45 *Isto.*, 263.

46 1 Kor 9,22b-23.

47 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 179a.

Misije *ad gentes*

18.

Misije *inter gentes* nalaze svoj puni izričaj i, na neki način, svoje ispunjenje u misijama *ad gentes*. U mnogim prilikama Kapitul je o njoj izrazio svoje iskreno cijenjenje i naglasio je važnost te bitne crte svake evangelizacije. Misije *ad gentes*, naime, ističu na poseban način početni trenutak vjere koja se rađa iz navještaja *kerigme* onima koji još ne poznaju Evanđelje i koje poziva na obraćenje. Po toj vjeri navještenoj i uzajamno podijeljenoj Duh rada veze zajedništva iz kojih rađa Crkvu. Ta misijska dinamika bitno pripada fizionomiji Crkve, poslušne nalogu Isusa koji kaže: «Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih sačuvati sve što sam vam zapovjedio!»⁴⁸.

19.

Franjo i njegova prva braća bili su osobito dirnuti evanđeoskim tekstovima o slanju učenika⁴⁹, što je nadahnulo njihovo ići po svijetu neopskrbljeni onim što im je moglo pružiti sigurnost⁵⁰. To je tipična crta naše franjevačke baštine i sve od početaka su braća umjela nadilaziti granice, da se i uz pogibelji odvaže prelaziti granice kršćanstva. Povijest prvoga bratstva označena je misijama preko planina, prema sjeveru Europe, i preko mora, prema Istoku. Franjo je potaknuo te prve misijske pohode već od Kapitula 1217. godine, i upravo on sam, dvije godine kasnije, kreće na Istok.

20.

Po Pravilu, misije se ne rađaju ljudskom inicijativom nego *božanskim nadahnućem*⁵¹. To je bitna crta da i danas nanovo

48 Mt 28,19-20.

49 AnPer 10-11; 2 Čel 15.

50 Usp. Lk 9,3.

51 PPr 12,1.

ožive naše misije *ad gentes*. Samo u poučljivosti Duhu, koji puše gdje hoće i kako hoće i koji potiče na evangelizaciju, ponovno ćemo naći snagu i misijski žar koji se ponekad čini da oslabljuje. *Nepotvrđeno pravilo*, pak, naznačuje braći dva načina kako se ponašati: šutljivo svjedočenje, u podložnosti svakom ljudskom stvorenju iz ljubavi prema Bogu, i izričiti navještaj Božje riječi s pozivom na obraćenje, što treba činiti «kad vide da se Gospodinu sviđa»⁵². Riječ je o preciznim naznakama koje isprepliću označnice misije *inter gentes* s onima od misija *ad gentes*, u sintezu koja je postala mogućom poučljivošću Duhu Gospodinovom. Izričiti navještaj Evanđelja je dolazište našega načina manjih da budemo prisutni u svijetu, poslije pažljivog razlučivanja da shvatimo «kad se sviđa Gospodinu».

21.

U toj pažnji prema misijama *ad gentes* Kapitul je poželio suradnju između različitih jedinica, u perspektivi uzajamne izmjene između mlađih jedinica i onih s drevnom baštinom. Danas je misija izvan vlastitih granica poziv za sve, i migracijski pokreti na svjetskoj razini zahtijevaju novi pristup misijskoj dimenziji.

Nastaniti granice

22.

Evangelizator je netko tko neprestano prelazi granice iz jednostavne činjenice što je poslan. Može biti riječi o zemljopisnim granicama, kako se ponekad događa u slušaju misija *ad gentes*, ipak postoje i granice drugoga tipa i trebamo naučiti nadilaziti ih. Živimo u podijeljenim društvima i u područjima gdje podjele ponekad postaju previše tvrde, rađajući tako diskriminacije, isključivosti i, u graničnim slučajevima, fizičko, psihičko i ideološko nasilje. U sadašnjem društvenom, crkvenom

---

52 NPr 16,5-7.

kontekstu i u kontekstu samoga Reda neke od tih podjela imaju specifičnu težinu i potiču nas da našu itineranciju ostvarujemo prelazeći granice kao što su one koje dijele muškarca i ženu, klerika i laika, bogata i siromaha, kulturu i prirodu, dušu i tijelo, građanina i doseljenika, molitvu i rad, Red i svijet, zajednicu i individualni subjekt. Evangeliziranje uključuje nastojanje da naše granice učinimo propusnima da omogućimo protok interkomunije i interkomunikacije. Još jednom, samo trinitarna vjera i duhovnost će nam omogućiti da prebivamo u pukotinama razlomljenog svijeta, sa zalaganjem integracije da nadvladamo te i druge dihotomije, kao put uzvraćanja.

23.

U isto vrijeme postoji fenomen drugih granica koje postaju nejasne i sve manje razgraničuju. Globalizacija može biti usvojene kao paradigmatički primjer svega toga. Ona je jedan od velikih paradoksa našega vremena: za neke granice postaju neprelazne, za druge ne postoje. Fenomen imigracije se upisuje u tu dijalektiku, osobito kad je riječ o izbjeglicama. Svake je godine bezbroj onih koje bijeda ili nasilje izgone iz vlastitih zemalja i nije više malo onih koji umiru u nakani da pronađu sredstva uzdržavanja najelementarnijih potreba vlastitih i onih svojih obitelji. Njihova itinerancija je siromašna i manja. Možemo li mi Manja braća pronaći društveni prostor u kojem će te vrijednosti naše karizme biti bolje predstavljeni? Evandeoska prisutnost među njima bila bi osobito rječit znak uzvraćanja u ovom svijetu gdje samo protok novca, dobara i usluga nalazi slobodan prolaz, ali ne i protok osoba, još manje siromaha, sakramenta Sina Božjega koji je bio *siromah i tuđinac*⁵³. Snagom svoga utjelovljenja Riječ se stavlja na stranu periferije, ranjivosti, siromaštva⁵⁴. Ne možemo, stoga, zaboraviti *da se naša malenost, kojoj je Krist paradigma (...), treba prevesti u odvažne izbore koji nas dovode žda napustimo neke društvene i crkvene*

53 NPr 9,5.

54 2 P 4-5.

*situacije da bismo s većom odlučnošću izabrali mjesta granice i marginalnosti koja su integralni dio naše baštine*⁵⁵.

24.

Svjedoci smo rađanja svijeta u kojemu niču različiti senzibiliteti koji uzajamno dijele zajednički prostor: afrički, azijski, latinsko američki...; kulture i religije koje su donedavno bile većinske u određenim ambijentima počinju to više ne biti, dok se pojavljuju druge i ponovno potvrđuju vlastito pravo da budu priznate i da postoje. Više nije potrebno putovati tisuće kilometara da susretnemo druge kulture i druge religije. Prilika da s njima dijalogiziramo već je na dohvat ruke. Formirati se za dijalog i uzvratiti povratiti Evandjelje u te prostore je djelo Duha⁵⁶ čije djelovanje ne poznaje granice, jer *Duh tjera uvijek dalje, ne samo u zemljopisnom smislu nego i u smislu etničkih i vjerskih međa, u smislu uistinu univerzalne misije*⁵⁷.

Laici i “uzajamno dijeljenja evangelizacija”

25.

Misija evangeliziranja pripada cijeloj Crkvi, ne samo zaređenim službenicima. U različitosti službi svi su kršćani pozvani odgovoriti riječi Gospodina koji šalje naviještati dobru vijest Kraljevstva. Ispravno poimanje Crkve priznaje u zajedničkom kršteničkom stanju temelj različitih karizmi i službi. Zbog tih razloga, mi Manja braća, osjećamo se pozvanima promicati uzajamno dijeljenje naše misije s laicima kao čin autentičnog uzvraćanja Evandjelja, dara Božjega cijeloj njegovoj Crkvi. Tako laici ostvaruju svoje pravo i obvezu da *drže, izvršuju i ispovijedaju predanu vjeru*⁵⁸. Laik je evangelizator po vlastitom pravu, ne po milostivom dopuštenju niti još manje kao zamjena

55 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 32b.

56 *PPr* 12,1.

57 *Redemptoris missio* 25; usp. 30.

58 *Dei Verbum* 10.

da priskoče u pomoć u našim oskudicama s osobljem. Prema tome, trebamo ući u “ekleziološko obraćenje” koje će učiniti da nadidemo klerički mentalitet koji još uvijek prevladava među nekom braćom. Model Crkve koji bi se temeljio jedino na svećeniku i na misionaru kleriku ne bi omogućio uzajamno podijeljenu evangelizaciju, jer ona uključuje raspoloživost da se odrekne određenih sigurnosti i da se napusti prostore moći protagonizma. Zbog toga bi takvo uzvratanje bio konkretni znak Duha: i nama, Manjoj braći, pripada zadatak da budemo proročki pronalazači znakova⁵⁹.

26.

Naš Red, sastavljen od braće klerika i laika, razumije i vrednuje dar laičkoga redovničkoga poziva. Smatramo korisnim ponovno istaknuti neke smjernice koje su s obzirom na braću laike iskrsnule na ovom Kapitolu.

Spomenuto je da se u nekim pokrajinama Reda (...) još žive situacije diskriminacije što se tiče mogućnosti formacije koje, po našem zakonodavstvu, trebaju biti iste za sve i da način vršenja naših službi ne pogoduje uvijek aktivnom sudjelovanju braće laika u evangelizatorskoj misiji⁶⁰. S obzirom na to je ponovno potvrđen zahtjev jedinstvene formacije za svu braću, koja pak treba uvažavati dar svakog pojedinog brata i različitih poziva koje Duh probuđuje. Treba da se svi naši kandidati formiraju za evangeliziranje, ne da vrše samo jedan model evangelizacije. U tom istom redu ideja trebamo se pitati je li se klerikalizam u Redu dijelom i u nekim slučajevima ne duguje našim sadašnjim strukturama formacije koje čine da neki od naše braće laika u formaciji s laičkim pozivom završe te se daju zarediti jednostavno zato što ne nalaze drugih prostora s drugim formativnim dinamikama izvan kleričkoga *cursusa*. To je izazov za svaku jedinicu. Radujemo se (plješćemo) naporima koje je u ovim posljednjim godinama učinila Generalna uprava da nast-

59 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 30.

60 *Isto.*, 137b.

vi ustrajavati kod Svete Stolice da mogemo biti priznati kao mješovito bratstvo⁶¹. Ipak ta promjene kanonskog *statusa*, koju svi želimo, treba popratiti promjenom u bratskoj praksi.

Bratski projekt života i poslanja

27.

Nijedan projekt evangelizacije nije ničija osobna inicijativa ili imovina; uvijek je bratstvo koje evangelizira. Uzajamna skrb koju si braća izmjenjuju na sliku trinitarnoga zajedništva zahtijeva od nas da njegujemo osobitu pozornost za kvalitetu bratskoga života. Važan dio službe animiranja ministara i gvardijana je traženje sredstava da se nanovo stvori zajedništvo, uzajamna komunikacija, toplina i istina u uzajamnim odnosima.

28.

Život označen dinamizmom Evandjelja preobražava se u nezadrživ zanos za Kraljevstvo. Treba dati oblik životu da se ne izgube plodovi onoga što je Gospodin posijao. Zadržimo stoga naše uvjerenje da je nužno da bratstva i jedinice uđu u kulturu bratskoga projekta života i poslanja. Ono što nas nuka da to vjerujemo nije prije svega zabrinutost za operativnu učinkovitost, nego radije potreba da integriramo evangelizatorsku misiju u kontekst našega života i ondje utvrdimo prioritete koji će voditi naše odluke.

U ovim godinama radili smo na prioritetima našega života; sada potvrđujemo uvjerenje da se između prioriteta i evangelizatorske misije treba nastaniti kružna dinamika uzajamnog hranjenja unutar koje se uključuju naši projekti. U toj perspektivi evangelizacija se predstavlja kao obzorje svega puta obraćenja Manjega brata i prema tome trajne formacije. Misija nije jednostavno "izvanjska" dimenzija našem životu. Doista, «sami posvećeni život, pod djelovanjem Duha Svetoga, koji je

---

61 Isto., 137c.

u početku svakog zvanja i svake karizme, postaje poslanje, kao što je to bio cijeli Isusov život»⁶².

29.

Nužan je također društveni senzibilitet jer kontakt sa stvarnošću, čitanom kritičkim instrumentima društvenih znanosti i podložnom razlučivanju očima vjere, sugerira nam projekt kojeg Gospodin traži od nas. Ne možemo okrenuti leđa nastajanju svijeta, osobito u ovim vremenima u kojima nam postmoderna kultura sa svojim povlačenjem mogućnosti, ali također i nesigurnosti, otrjeznjenja i skepticizma, stavlja tolike izazove. Red je izabrao da prati ovaj svijet na putu, ne kao netko tko već ima gotove odgovore na tolika pitanja koja se postavljaju, nego jer smo, jednako kao naša braća i sestre, muškarci i žene ovoga svijeta, i mi prosjaci smisla⁶³. Hoćemo li biti dosljedni tom izvoru? Ne može se izraditi bratski projekt života i evangelizatorskoga poslanja bez društvene svijesti. Stoga prije nego se pobrinemo da prilagodimo naše strukture trebali bismo *čitati s pozornošću znakove vremena i mjesta*⁶⁴ i dati se od njih propitivati.

30.

Duhovnost koja hrani naš život i poslanje nikad nije tuđa životu naših naroda i onom što se tiče života. Takozvana ambijentalna pravednost, aktivno nenasilje, izbjeglice, emigranti, bezemljaši, etničke manjine, etička i solidarna upotreba financijskih izvora, epidemija i AIDS, su neke od stvarnosti koje treba unositi u molitvu i koje su podložne razlučivanju u našoj svakodnevnoj praksi *molitvenoga čitanja Riječi*. Vrijednosti pravde, mira i integriteta stvorenoga, što su vrijednosti ukorijenjene u Evandjelju, treba naravno uprisutniti u naš život molitve i pobožnosti, kao i u naš svakidašnji život i u vršenje naših službi. Pozvani smo graditi mostove dijaloga, susreta,

62 VC 72, citirano u: *Pozvani ste na slobodu* 20.

63 *Spc* 6.

64 JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, *Autentični i otvoreni...*, 184.

pomirenja i mira; biti glasnici kulture života u cijelom luku njezina razvoja; biti, napokon, čuvari nade.

31.

“Prestrukturiranje” prisutnosti i jedinica što često uključuje zatvaranje i spajanje za jedne i druge je dio revizija i restrukcija. Riječ je o bolnom procesu u kojemu smo, ipak, pozvani otkrivati trenutak pashalne milosti da si ponovno damo smisao, na jednostavniji i ranjiviji način, ali također proročkiji i zasigurno više način malenih ondje gdje već jesmo prisutni. U našem Redu ta promjena je stvarnost koja se svaki put pokazuje vidljivijom i koja može predstavljati novu prigodu da nadidemo provincijski mentalitet i da unaprijedimo interprovincijalnost i osjećaj pripadnosti konferencijama i Redu.

ZAKLJUČAK

32.

Stigavši na kraj ovog bratskog susreta ne možemo a da ne zahvalimo Gospodinu za sva dobra koja nam je za vrijeme ovog kapitula udijelio, kako je činio prije, u osam stoljetnoj povijesti našega Reda, i kako će sigurno nastaviti činiti sve do kraja. Hvala za toliku braću koja su kroz stoljeća sijala sjeme Kraljevstva u svijetu, bilo šutljivim svjedočenjem života kao i izričitim naviještanjem Evandjelja. Hvala za najviše svjedočanstvo vjere koje su pružili bezbrojni mučenici našega Reda. Hvala za sve one koji danas nastavljaju raditi za Kraljevstvo s velikodušnošću, maštom i kreativnošću u misijama *ad gentes*, u Svetoj Zemlji, u Africi, na dalekom Istoku, u tradicionalnim oblicima pastoralna i u evangelizatorskim prisutnostima u mjestima lomova. Hvala za naše siromašne sestre, za našu braću iz FSR-a i Frame i za tolike druge laike koji s nama uzajamno dijele zanos za franjevački ideal. Hvala, napokon, za snove tolike braće danas, neke puni vizije, druge bolne, ipak sve bremenite budućnošću. Zahvalnim srcem priznajemo trajno djelovanje Duha Gospodnjega, pravoga generalnog ministra Reda, koji nas prati i vodi putovima svijeta da naviještamo dobru vijest Kraljevstva Očeva na način sina.

33.

Za vrijeme Kapitula slavili smo Duhovsko bdijenje u Svetoj Mariji Andeoskoj. Počeli smo sabirući se svi na trgu bazilike oko hrpe suhih drva. U jednom trenutku zapalili smo ona drva malim plamenom uzetim sa uskrsne svijeće, znaka Krista uskrsloga. Veoma brzo buknuo je oganj.

Da bi bilo ognja potrebna je sagorljiva materija jer oganj nije drugo do li unutarnja energija materije oslobođena u obliku svjetla i topline. Krijes koji je gorio u onom trenutku sjećao

nas je svojim simboličkim govorom da ne postoji ništa i nitko, kako god se činio suhim i mrtvim – kao što je bila suha i mrtva ona hrpa drva – što, dotaknuto Duhom, ne bi bilo sposobno iz sebe dati energiju, svjetlo i toplinu. Djelovanje Duha sastoji se upravo u oslobađanju unutarnjih mogućnosti osoba i prigoda. Duhovi znače dati se iznenaditi neočekivanim dinamizmom koji je u nama i koji nas pokreće. Dovoljna je jedna iskra da ga raspiri, mali plamen, kao što je onaj svijećin: plamen Uskrsloga. Za ostalo će se pobrinuti Duh.

Svetkovinom Duhova nadilazi se uskrsno vrijeme, ne zato što se završava jedan liturgijski period da se prijeđe u drugi – u vrijeme kroz godinu – nego zato što su Duhovi most koji Uskrsloga stavlja u dodir sa svakidašnjim životom onih koji vjeruju u njega. Duhovi znače dati se zapali od Duha ognjem Uskrsa u svakidašnjici, tako običnoj i redovitoj, našega života. Nije slučajno Franjo htio da se Kapitul slavi o Duhovima, i tako smo učinili.

Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i u vijeke vjekova. Amen⁶⁵.

---

65 NPr 24,5.

NALOZI GENERALNOG KAPITULA

**Dokument Generalnoga kapitula
Reda manje braće
Asiz, Duhovi 2009.**

Kreativna mašta da se u vlastitom kontekstu utjelovi Evanđelje novim gestama i djelima, koja je označivala Franju i prvu braću, danas više nego ikada je neizbježan zahtjev za manjega brata. Izvanredni generalni kapitul 2006. godine je sa svom jasnoćom naznačio da smo svjedoci epohalne promjene u kojoj vidimo kako se pojavljuju *nove paradigme i kategorije koje uključuju ozbiljnu preinaku našega naviještanja kao i hrabrost da započnemo nove putove prisutnosti i svjedočenja*⁶⁶. Isti Kapitul nas je pozvao da uniđemo u *trajno razlučivanje i neprestanu provjeru našega života i naših praktičnih izbora, unutar našega Bratstva i u trajnom dijalogu sa svjetovnjacima*⁶⁷. U duhu primata prakse želimo u nastavku ponuditi braći i jedinicama naloge Generalnoga kapitula 2009. godine.

I. ANIMIRANJE ŽIVOTA REDA

Generalni definatorij

• Prioriteti

1. Generalni kapitul traži da Generalni ministar, sa svojim Definatorijem, ponovno predloži *Prioritete* u ključu evangelizatorskog poslanja i u perspektivi otvorenosti svijetu, da nastave biti temeljne vrijednosti na koje se poziva u animiranju našega života i poslanja u sljedećim godinama.

• Franjevački identitet

2. Neka Generalni definatorij, uz pomoć SGFS (Generalno tajništvo za formaciju i studije) i SGME (Generalno tajništvo za misije i evangelizaciju), produbi temu franjevačkoga identiteta i sudjelovanja u evangelizatorskom poslanju braće svećenika i laika. Ako to smatra prikladnim neka, u suradnji s različitim konferencijama, organizira susrete o tim temama na kontinentalnoj razini.

66 *Spc*, 33.

67 *Isto.*, 35.

● **Susreti**

3. Neka Generalni ministar nastavi svake godine sazivati nove provincijalne ministre, generalne vizitatore i predsjednike konferencija na susret s Generalnim definitorijem, preinačujući trajanje i metodologiju, kako bi bolje odgovorili sljedećim ciljevima: uzajamno poznavanje, informacija, formacija i suradnja s Ministrom i Generalnim definitorijem.

4. Da pobude dublji dijalog i da promiču bratsko zajedništvo, neka Generalni ministar i njegov Definitorij nastave susretati se sa svakom konferencijom ili s grupom konferencija barem jednom u šestogodištu, preinačujući dosadašnju metodologiju.

5. Neka svaki generalni definitor redovito sudjeluje na sastancima konferencije ili konferencija zone koja mu je povjerena, da je prati izbližega.

Jedinice

● **Prioriteti**

6. Neka svaka jedinica prihvati odgovornost da pronade vlastitu metodologiju ili proces da proučava, produbljuje i ostvaruje *Prioritete*.

● **Projekt bratskoga života**

7. Neka ministri s definitorijem prate svako mjesno bratstvo u izradi projekta bratskoga života u svjetlu smjernica koje je dao ovaj Kapitul.

● **Formacija za gvardijane i za druga područja animacije**

8. Neka konferencije ili, gdje to nije moguće zbog razdaljina ili zbog jezičnih razlika, provincije izrade projekt animacije/formacije za gvardijane i odgovorne na drugim područjima animacije jedinica. Neka takav projekt predstave Generalnom definitoriju i Konferenciji predsjednika konferencija.

• Škole molitve

9. Neka se u svakoj jedinici, ili na međuprovincijskoj razini, osnuje barem jedna kuća prihvaćanja i uzajamnog dijeljenja u kojoj neka se molitveni život živi kao očiti prioritet, tako da mogne postati “školom molitve” za braću i za laike, i kao oblik evangelizacije. Neka se Generalni definatorij pobrine za pomagala u franjevačkom stilu za animaciju tih “škola”.

• Moratorij

10. Neka sve jedinice Reda u slijedeće tri godine, 2010. – 2012., poduzmu proces razmišljanja i razlučivanja. Neka se razmišljanje i razlučivanje čine polazeći od sljedećih pitanja: Gdje se nalazimo? Prema kamo želimo ići? Prema kamo nas tjera Duh, imajući na umu našu stvarnost (slabosti i mogućnosti), sugestije Crkve, posljednje dokumente Reda i znakove vremena? Izbori koje treba učiniti u bliskoj budućnosti?

• Period trajne formacije

11. Provincijalni ministar bi trebao ohrabriti svu braću da, u zgodnom trenutku, npr. prigodom 25. obljetnice svećanih zavjeta, prekinu redovite aktivnosti i da sudjeluju u nekom programu ili periodu trajne formacije u trajanju od barem šest mjeseci. To bi iskustvo mogle organizirati jedinica, konferencija ili Red.

• Molitveno čitanje Riječi

12. Neka svaka jedinica u život bratstava uključi povremene susrete posvećene molitvenom čitanju Riječi (usp. *GGKK* 22 §1).

II. EVANGELIZATORSKO POSLANJE

1. Animacija evangelizatorskoga poslanja

Generalni definatorij

• Evangelizacija u franjevačkom ključu

13. Generalni kapitul 2009. godine traži od Generalnog ministra s njegovim Definitorijem i od provincijalnih ministara s njihovim definitorijima da promiču jasno franjevačko evangelizatorsko poslanje, ističući osobito da:

- bude podržano snažnim iskustvom Boga;
- bude ostvareno u bratstvu i svjedočenjem bratskoga života;
- ima karakter *inter gentes*, itinerancije, prisutnosti u nepoznatim, teškim, opasnim zonama i da se bude blizu siromašnima, patnicima, isključenima;
- se otvori aktivnom sudjelovanju laika i Franjevačke obitelji;
- se osnuje, ondje gdje je moguće, bratstvo koje bi odgovorilo na zahtjeve nove evangelizacije, u zajedništvu s mjesnom Crkvom.

• Studij o situaciji Reda

14. S ciljem da sugerira interventne strategije o evangelizaciji neka Generalni definatorij promiče interdisciplinarni studij o situaciji Reda, osnivajući povjerenstvo na središnjoj razini koje neka koordinira rad osnovanih povjerenstava na razini konferencija, i koristeći se stručnjacima.

2. Formacija za evangelizatorsku misiju

Generalni definatorij

15. Neka Generalni ministar i njegov Definitorij, kao i provincijalni ministri i kustodi, prate razlučivanje i osiguraju

formaciju budućih misionara, i trajnu formaciju onih koji su već godina na misijskom području.

16. Neka Generalni ministar i njegov Definitorij brižno provjeravaju tijekom misijske formacije u Bruxellesu, i neka izrade temeljne linije pripreve za misije valjane za cijeli Red.

Jedinice i konferencije

17. Neka jedinice i konferencije u početnoj i trajnoj formaciji promiču temu redovite evangelizacije, nove evangelizacije i misija *ad gentes*, kako na teorijskoj tako i na iskustvenoj razini. Da se taj cilj postigne trebat će:

- Preinačiti u jedinicama programe trajne i početne formacije u svjetlu prioriteta evangelizacije i misije, također i kroz konkretna iskustva kako u jedinicama tako i u konferenciji i u Redu, jamčeći prikladnu pripravu, pažljivu pratnju i provjeru.
- Motivirati kandidate za vrijeme početne formacije za evangelizaciju i za misije u franjevačkom stilu, kao “narodni fratri”, uzajamno dijeleći, u mjeru mogućega, život siromaha našega vremena.
- Započeti s radionicama formacije za evangelizaciju i misiju *inter gentes* i *ad gentes* na razini konferencije i/ili jedinice. Neka budu otvorene tajnicima za misije i evangelizaciju, braći u trajnoj i početnoj formaciji zajedno s laicima i neka imaju modalitete i vremena prikladna za različita mjesta i kulture.
- Pripraviti i formirati braću za bolje služenje Evandjelju na polju sredstava društvene komunikacije, upućujući osobito na odgovornu upotrebu *interneta*.

18. Neka provincijalni ministri i kustodi, na provincijskoj i kustodijskoj razini, za vrijeme početne formacije, promiču i razvijaju misijsku dimenziju i misionarska formativna iskustva.

3. Misionarski oblici i prisutnosti

● Područja evangelizacije

19. U zalaganju da se posadašnje redoviti oblici evangelizacije, čineći to sukladno našoj karizmi u bratstvu i malenosti i u suradnji s Franjevačkom obitelji, neka se osobita pažnja posveti sljedećim područjima: župnom služenju; svetištima i samostanskim crkvama; propovijedanju i pučkim misijama i drugim oblicima tradicionalnog pastorala (bolnice, zatvori, emigranti, škole i sveučilišta).

● Novi oblici evangelizacije

20. Ne zanemarujući aktivnosti tradicionalne evangelizacije, neka se daje prednost novim inicijativama. Da se podupre misijska i evangelizatorska dimenzija, s osobitom pozornošću za granična mjesta i s novim oblicima itinerantske evangelizacije i “uključenih” bratstava, neka Generalni definitorij, uključivanjem dotičnih konferencija, promiče tipično franjevačke formativne putove za braću i laike zajedno.

● Sveta Zemlja

21. Imajući na umu što potvrđuju Generalne konstitucije i Statuti, neka Generalni ministar i Definitorij nastave poticati sve jedinice da surađuju u evangelizatorskoj misiji Svete zemlje, koju smatramo najvažnijom međunarodnom misijom Reda. Neka svaka jedinica surađuje šaljući braću koja žele pružiti određeno vrijeme služenja u Kustodiji Svete zemlje za razvoj evangelizatorske misije, koju je sam sv. Franjo započeo.

● Maroko

22. Imajući na umu što kažu Generalne konstitucije (usp. GGKK 95 §3), neka Generalni ministar i Definitorij nastave poticati sve jedinice da surađuju, slanjem braće, s misijom Maroko, koju smatramo izvornom misijom Reda, započetom svjedočenjem prvih mučenika.

● Afrika

23. Neka Generalni ministar i njegov Definitorij potiču sve jedinice da surađuju, ekonomskom potporom i slanjem osoblja, s braćom Afrike, gdje se predviđa značajan rast Reda, i neka ohrabruju jedinice Afrike da budu misionarske na svom Kontinentu.

● Amazonija

24. O 800. obljetnici utemeljenja našega Reda, Generalni kapitul, kao znak evanđeoskog proroštva, izabire da se založi u jednom integralnom projektu u Amazoniji.

- Neka taj projekt ima na umu: humanizirajuću snagu Evanđelja, očuvanje i integritet stvorenoga i obranu i promicanje autohtonih kultura.
- Neka se u ostvarivanju toga projekta ostvare tri konkretne obveze:
  1. poduprijeti i pojačati prisutnosti koje postoje već od 16. stoljeća (vikarijati i kustodije);
  2. ustanoviti nova međuprovincijska bratstva;
  3. ustanoviti mrežu solidarnosti na razini cijeloga Reda, Franjevačke obitelji i drugih grupa.
- Neka Generalni kapitul taj projekt povjeri Generalnoj upravi Reda, da ga ostvari zajedno sa SGME, Uredom GPIC, UCLAF i, napose, s jedinicama koje ondje žive i ostvaruju svoju misiju.

● Azija

25. Promatrajući mogućnost rasta Reda u Aziji i drevnu tradiciju franjevačkih misija na tom kontinentu, Kapitul prihvaća projekt novih otvaranja i misionarskih prisutnosti u Aziji (npr. u Laosu i Kambodži), uz sudjelovanje braće konferencija EAC i SAAOC, međunarodnu otvorenost i pratnju Generalnoga definitorija.

● Europa

26. Neka se u kontekstu snažne sekularizacije, tipične za Europu, izradi *Projekt Europa*, označen međunarodnošću i međuprovincijalnošću, s ciljem da zažive novi oblici evangelizacije.

27. Neka se pojača projekt za zemlje na području Istočne Europe, osobito franjevačka prisutnost u Grkokatoličkoj Crkvi u Ukrajini.

4. Služba za dijalog

● Misijska evangelizacija i dijalog

28. Generalni kapitul 2009. godine traži da u svim jedinicama Reda Služba za dijalog djeluje unutar tajništva za evangelizaciju i misije s ciljem da animira ekumenski, međureligijski i međukulturalni dijalog, kao temeljni vidik našega života i našega evangelizatorskoga poslanja.

● Duh Asiza

29. Generalni kapitul 2009. godine, u prigodi 25. obljetnice Duha Asiza (27. listopada 2011.) traži da svaka jedinica, u suradnji s cijelom Franjevačkom obitelji, pokrene jednu ili više konkretnih inicijativa dijaloga s grupama druge religije ili kulture prisutne na njezinu području.

5. Suradnja na razini evangelizatorske misije

Jedinice i konferencije

● Suradnja u misijskim projektima

30. Generalni kapitul traži od konferencija i od jedinica da se suoče s većim dinamizmom s našom mjesnom misionarnošću i da utvrde projekte evangelizacije i misije, tako da dvije ili više jedinica ili konferencija mogu uzajamno dijeliti osoblje i sredstva u potpori takvih projekata.

● Suradnja s laicima

31. Neka braća, gdje god žive, pojačaju suradnju i dijalog s laicima u cilju zajedničke evangelizacije svijeta, pripremajući zajedno svoje programe formacije i animacije nadahnute dokumentima Crkve i Reda.

● Suradnja između različitih ureda

32. Generalni kapitul predlaže da se u sljedećem šestogodištu produbi i stavi u praksu suradnja i interaktivni procesi između tajništava, ureda i povjerenstava, koje će koordinirati bilo generalni bilo provincijski definatorij, da se potpomogne naš život i naša evangelizatorska misija.

III. FORMACIJA I STUDIJI

1. Formacija

● Trajna formacija

33. Kapitul ponovno potvrđuje važnost trajne formacije kao dijela svakidašnjeg iskustva i ne smo uzgrednog sve braće, i traži da se trajna formacija promiče na svim razinama Reda i u svakoj prilici. To uključuje vrednovanje dokumenta Reda o trajnoj formaciji, osobnu odgovornost u razvoju plana ili projekta osobnoga života, važnost uloge gvardijana u animaciji braće, s redovitom provjerom našega napredovanja.

● Dokumenti za formaciju

34. Budući da Red već ima dobre dokumente za formaciju, neka se u sljedećem šestogodištu ostvaruje dinamika ponovnog čitanja, usvajanja i ostvarivanje duha tih dokumenata.

Generalni definatorij

● RFF- RS

35. Neka Generalni definatorij, preko SGFS, promiče provjeru prihvaćanja *Ratio Formationis Franciscanæ* i *Ratio Studiorum OFM* i njihovo poznavanje i primjenu u jedinicama, kroz suradnju s konferencijama. U svjetlu učinjenog hoda neka se procjeni mogućnost mogućega posadašnjega *RFF, osobito u slijedećim točkama:*

- evanđeoski savjeti i sakramentalni život;
- franjevačka formacija braće koja pristupaju svećeničkoj službi;
- trajna formacija da se prati one koji su već mnogo godina založeni u pastoralnoj službi, s ciljem da se učvrsti njihov franjevački identitet.

● Susreti formacije

36. Neka Generalni definatorij, preko SGFS, na razini konferencija ili na kontinentalnoj razini, promiče organizaciju susreta za:

- formatore privremeno zavjetovanih, imajući u vidu to razdoblje;
- formatore pastoralne brige za zvanja i formatore postulare, da prodube temu razlučivanja ljudske i kršćanske zrelosti.

Jedinice i konferencije

● Međunarodne i međukulturalne kuće formacije

37. U svjetlu već postojećih stvarnosti u Redu, priznaje se važnost da se podupire prisutnost nekih kuća početne formacije i studija za geografska područja, otvorene braći različitih jedinica i zemalja, kako bi se promicala formacija za internacionalnost, interkulturalnost i za misionarnost.

2. Središta studija

Generalni definatorij

• PUA i Jeruzalem

38. Neka Generalni definatorij nastavi suradnju sa PUA i sa Fakultetom biblijskih znanosti i arheologije u Jeruzalemu da bude zajamčena sve bolja akademska kvaliteta. Neka provincije i kustodije pokazuju osobiti interes za ta središta, također i osiguravajući prikladnu braću za istraživanje i poučavanje.

• Kulturna baština Reda

39. Neka Generalni kapitul preporuči da se pojača kulturna i teološka ponuda u Redu, osobito vrednujući naša središta studija i istraživanja i upućujući više braće u studije specijalizacije. Osobito se podsjeća na neodgodivost da se pronađu i pripreme, kako među braćom tako i među laicima, stručnjaci za Škotističku komisiju i za Kolegij sv. Izidora u Rimu, na način da im se osigura kontinuitet.

SGFS

40. S ciljem da se mogu izraditi linije franjevačke misli u dijalogu s pitanjima i kulturama našega vremena i da to bude u službi evandeoske kvalitete našega života, neka SGFS pomogne izmjenju akademskih iskustava između onih već postojećih u Redu i u Franjevačkoj obitelji s onima drugih ustanova, podupirući suradnju s laicima pažljivima na intelektualnu franjevačku baštinu.

Jedinice

41. Neka ministri i kustodi potpomažu sudjelovanje braće u Masteru za formaciju formatora pri PUA i pri FISC u Canterburyu, u tečaju GPIC također pri PUA i u Masteru za evangelizaciju ITF u Petropolisu (Brazil).

3. Arhivi

Generalni definatorij

42. Neka Generalni definatorij, preko arhivara Kurije, organizira Međunarodni susret arhivara OFM s ciljem da se:

- promiče izmjena dokumentacije između provincijskih i kustodijskih arhiva i Arhiva Generalne kurije;
- promiče profesionalna formacija arhivara za očuvanje dokumentarne baštine Reda;
- promiče suradnja laika u tome tipu rada.

IV. PRAVDA, MIR I INTEGRITET STVORENOGA

Jedinice

• Prioriteti na području GPIC za sljedeće šestogodište

43. U sljedećem šestogodištu (2009.-2015.) i za pomoć Ureda GPIC, neka se sve jedinice Reda založe da:

- Promiču u početnoj i trajnoj formaciji vrijednosti naše franjevačke duhovnosti koje naglašava GPIC.
- Ispitaju udar našega stila života na stvorenje, osobito što se tiče klimatskih promjena, i da promiču okolišnu pravednost da se istakne odnos između društvenih i onih ekoloških tematika (usp. Specifične projekte u Amazoniji, Africi i Indoneziji).
- Promiču aktivno nenasilje u našem životu, s osobitom pozornošću za rješavanje sukoba.
- Posvete osobitu pozornost isključenima iz našega društva, sukladno situaciji svake jedinice, zalažući se osobito za obranu i promicanje ljudskih prava.
- Promotre i promiču etičku upotrebu ekonomskih i prirodnih resursa u životu braće, u njihovu služenju i u društvu.

• Tečaj GPIC

44. Generalni kapitul traži da se osigura nastavak tečaja

GPIC pri PUA i preporuča da se slični tečajevi organiziraju u svim franjevačkim institutima i višim studijima.

V. UPRAVA REDA

Generalni definatorij

• Studija o Upravi Reda

45. Generalni kapitul 2009. godine daje nalog Generalnom definatoriju da učini produbljenju studiju o cjelokupnoj problematici koja se odnosi na upravu Reda, koristeći se Međunarodnim povjerenstvom. Ta će studija uključiti i jedinice i konferencije i vodit će računa o svim primjedbama koje je ponudio Generalni kapitul 2009. godine. To Povjerenstvo će svoj posao trebati dovršiti do 1. siječnja 2012. godine. Rezultati će biti raspravljeni tijekom slijedećeg Plenarnog vijeća Reda, (PVR) na temelju čl. 194 §3 GGKK. PVR sastavit će norme s obzirom na broj i metodu izbora generalnih definitora koje će stupiti na snagu, *ad experimentum*, na Generalnom kapitolu 2015. godine.

• PVR

46. Generalni kapitul određuje kako slijedi:

- Neka se za vrijeme ovoga šestogodišta slavi Plenarno vijeće Reda i neka se drži sukladno čl. 138 Generalnih statuta, u vrijeme i u mjestu koje odredi Generalni ministar s pristankom svoga Definatorija.
- Ovaj Generalni kapitul dokida propis čl. 143 §1 GGSS, ostavljajući PVR-a određivanje broja i metode izbora generalnih definitora koji će se izabrati na Generalnom kapitolu 2015. godine, u svjetlu produbljene studije sve problematike cijelog područja koje se tiče Uprave Reda, koju će poduzeti Generalni ministar i Definatorij.
- Ovaj Generalni kapitul, sukladno čl. 195 §1 GGKK, Plenarnom vijeću Reda, koje će se slaviti u šestogodištu, dopušta odlučujući glas s obzirom na tu materiju.

• Prestrukturiranje i restrukcija

47. Generalni kapitul traži od Generalnoga ministra i njegovga Definitorija da nastave proučavati temu prestrukturiranja i restrukcije provincija, razjašnjavajući ciljeve, metode i tipologije; da pruži temeljne linije za pratnju tih procesa u perspektivi da se dadne veći dinamizam evanđeoskom i misionarskom životu.

• Studija o napuštanjima

48. Neka Generalni Definitorij prouči uzroke i motivacije napuštanja i neka dadne smjernice kako se može intervenirati.

Jedinice

• Anticipacija ili odgoda kapitula

49. U cilju da se zajamči prikladna priprema bilo generalnoga bilo provincijskih i kustodijskih kapitula, neka se šest mjeseci prije i poslije slavlja generalnoga kapitula ne slave provincijski ili kustodijski kapituli. Jedinice koje s tom nakanom trebaju anticipirati ili odgoditi slavlje kapitula s obzirom na trogodišnji istek roka neka to učine po propisu GGSS čl. 159 §1: *«Predsjednik kapitula može, iz opravdanog razloga i pošto čuje definitorij, odgoditi slavlje provincijskog kapitula do tri mjeseca preko trogodišta, ili ga slaviti do tri mjeseca prije isteka trogodišta. Da bi se slavlje provincijskoga kapitula odgodilo ili anticipiralo više od tri mjeseca, traži se dopuštenje generalnoga ministra».*

• Prisutnosti na područjima drugih

50. Da se pomogne ispravno uključivanje prisutnosti u jedinice različite od vlastite, Generalni kapitul traži da zainteresirani provincijalni ministri i kustodi, pozorno pregledavši te prisutnosti i u duhu bratske suradnje, uredite situaciju sukladno našem zakonodavstvu (GGSS čl. 123 §2 i 238). Generali definitorij neka prati razvoj toga hoda vodeći računa o konkret-

nim prilikama. Za budućnost neka se pridržava zakonodavnih odredbi Generalnih statuta.

VI. EKONOMIJA

Generalni definatorij

• **Ekonomska transparentnost**

51. Generalni ministar i njegov Definatorij trebaju nastaviti promicati politiku ekonomske transparentnosti između sebe, s Generalnom kurijom i sa svim jedinicama Reda. Redovna vanjska provjere koju provodi kompetentna udruga treba se nastaviti za generalni ekonomat i ohrabriti je za sve jedinice kao ključno sredstvo u nastojanju da se dostigne transparentnost.

• **Alternativni izvori financiranja**

52. Generalni ministar i njegov Definatorij, uz pomoć Generalnoga ekonomata i prikladnih vanjskih stručnjaka, trebaju nastaviti razvijati alternativne izvore prihoda da osnuju ekonomske zaklade u stanju da osiguraju održavanje nužnih struktura, tj. službe animacije na općoj razini, potpore misijskim projektima Reda, održavanja kuća podređenih Generalnom ministru te da pomognu jedinicama koje imaju potrebe na području formacije, studija i zdravstva.

• **Ured za razvoj (Fund Raising)**

53. Neka Generalni definatorij, kroz savjetovanje prikladnih vanjskih stručnjaka, revidiraju i prouče strukturu Generalnoga ureda za razvoj.

• **Formacija na ekonomskom polju**

54. Neka Generalni definatorij, kroz savjetovanje Generalnog ekonomata i konferencija, pripravi plan za početnu i trajnu

formaciju koja bi poučila jedinice Reda u temama transparentnosti, solidarnosti i etike što se tiče ekonomije, u svjetlu naše franjevačke duhovnosti.

Generalni ekonomat

• Priručnik

55. Neka Generalni ekonomat tijekom šestogodišta pripravi Priručnik koji će donositi bitne linije vodilje za jedinice što se tiče njihovih odnosa s Generalnim ekonomatom po temi ekonomije.

Jedinice

• Fond za Generalno tajništvo za misije i evangelizaciju

56. Ovaj Generalni kapitul odlučuje da obveza na koju podsjećaju GGSS čl. 68 §2 treba biti zadovoljena kroz strukturu koja se temelji na sadašnjim “pojasevima” u upotrebi Reda za “doprinos solidarnosti”.

57. U duhu bratstva neka provincijalni ministri i kustodi pojačaju na snažan način generalni ekonomski fond za misije, uz pomoć Ureda za razvoj (*Fund Raising*) Generalne kurije.

• Fond za formaciju i studije

58. Generalni kapitul predlaže da *Fond za formaciju i studije treba nastaviti i trebaju ga podržati sve jedinice.*

• Postotak na prodaje

59. Postotak na sve prodaje vlasništva u jedinicama Reda za održavanje kuća podređenih Generalnom ministru treba ostati 1%.

• Izvješće Generalnog ekonoma Kapitulu

60. Neka izvješće Generalnoga ekonoma bude predstavljeno Kapitolu prije izbora nove generalne uprave.

- **Sustav revizije doprinosa SGME i SGFS**

61. Neka Generalni definatorij osnuje Međunarodno povjerenstvo sastavljeno od braće stručnjaka u ekonomskoj materiji, od članova SGME i SGFS i od Generalnog ekonomista da do kraja prouče kako pojačati sustav doprinosa za SGME i za SGFS. Neka Generalni kapitul delegira Generalni definatorij i predsjednike konferencija za odobrenje rezultata te studije i za njezino moguće stupanje na snagu.

DODACI

Govor Generalnoga ministra na otvorenju 187. Generalnoga kapitula Reda manje braće

Draga braćo,

na početku ovoga Duhovskoga kapitula ponavljam svakom od vas svoj bratski pozdrav dok vam želim “svako dobro” u Onom koji je “najviše dobro”.

Smatram da je u ovom trenutku važno istaknuti dvije stvari: neodgodivost *da ponovno pohodimo* elemente koji *hrane* naš posvećeni život te da si posvijestimo naš poziv i poslanje naviještanja Dobre vijesti našim suvremenicima.

Danas je više nego ikada potrebno zauzimanje svih posvećenih da stvore istinsku kulturu redovničkoga života i, u našem slučaju, novu kulturu franjevačkoga života. Ona će nužno proći kroz jasnoću i kreativnost, zanos i evandeosku radikalnost, autentičnost i viziju budućnosti, sve u plodnom dijalogu s postmodernom.

Pozvani da živimo svoju posvetu u prostranom samostanu svijeta, usred naših partikularnih kultura, u kasnoj modernoj i u njezinim najrazličitijim kontekstima, ne želimo slušati buku svakidašnjega života, nego ponovno zadobiti, zajedno s muškarcima i ženama našega vremena, ono što nas istinski hrani i podržava i što nas, dajući nam mogućnost da živimo u punini kvalitete našega života (svetost), stavlja u službu, u ponizni stav (prati noge) našoj braći i našim sestrama.

Elementi koji hrane naš život i poslanje, kao i čitav posvećeni život, su: ponovno otkriti korijene naše pripadnosti Gospodinu (kontemplativna dimenzija); oživjeti kulturu života u bratstvu (bratska dimenzija); ponovno pronaći ono što hrani naše biti poslani (misionarska dimenzija); i sve to u našem slu-

čaju, uvijek kao *manji i među manjima*, svjesni da su siromasi mnogo puta naši učitelji vjere i nade.

To su elementi koji trebaju hraniti naš svakidašnji život, tako da nas stave u uvjete da odgovorimo na naš poziv učenika i misionara: *ispuniti zemlju Evanđeljem Kristovim*.

S druge strane naš Kapitul ima temu *evangelizatorsko poslanje*. Izabirući tu temu hoćemo izraziti želju da izidemo iz samih sebe, da ostavimo postrani svoje strahove i da odgovorimo Isusovoj zapovijedi: «Pođite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju» (*Mk 16,15*).

Jesmo li svjesni da najveće blago nije ono koje se ljubomoro čuva, nego ono koje se uzajamno dijeli s velikodušnošću? Jesmo li svjesni povlastice koju nam Isus pridržava govoreći nam: «Ustani, uzmi svoju postelju i hodi» (*Iv 5,8*)? Jesmo li svjesni milosti koju nam Isus pruža dajući nam mogućnost da se liječimo od rutine, od umora, od rezignacije ili od zagušljivog realizma? Hoćemo li biti sposobni graditi budućnost s maštom svetih?

Posvećeni život i, s njim, franjevački život, dio su života Crkve, toga hodočasničkog naroda, te obitelji koja korača «između progonstava svijeta i Božjih utjeha» (*LG 8*). Ponukani Evanđeljem da se «nanovo rodimo» (*Iv 3,3*), osjećamo se također pozvani da se neprestano obnavljamo po djelovanju Duha Svetoga (usp. *LG 9*). S druge strane, svjesni da je najviša norma našega života «sveto Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista» (*PPr 1,1*), na isti smo način uvjereni ne samo u našu odgovornost u očuvanju karizme koju smo primili, nego da je stalno produbljujemo i razvijamo «u skladu s Tijelom Kristovim u stalnom rastu» (*Benedikt XVI*).

Ovdje smo. Na putu smo, tražeći prikladna sredstva da se otvorimo budućnosti, znajući da se ona rađa iz velike brige koju imamo za sadašnjost. Neka ovaj Generalni kapitul bude trenutak milosti da *revidiramo* mjesta koja *hrane* naš život i poslanje; neka bude milosnom prigodom da ponovno potvrdimo svoje stanje učenika i misionara; neka, napokon, bude jako vri-

jeme da zajedno, s *kreativnošću i otvoreni budućnosti*, tražimo prikladna sredstva da naš život i poslanje nastave biti značajni za muškarce i žene danas. Bit će to naš najbolji doprinos 800. obljetnici utemeljenja našega Reda koju slavimo.

Već od sada želim, u svoje ime i u ime Generalnog definitivnog Kapitula, zahvaliti svima za suradnju u dobroj pripremi ovoga Kapitula. Priprema započeta u vašim jedinicama, zajedno s vašom braćom. Uvjeren sam da ste ovamo došli noseći jeku dijaloga i razmijenjenih mišljenja s braćom jedinica koje predstavljate.

Zahvaljujem za duh molitve koji je vodio ovu pripravu i za blizinu tolikih sestara klarisa i tolike braće i sestara FSR-a i Frame.

Koristim ovu priliku da izrazim iskrenu zahvalnost tajniku Kapitula, fra Franji Pattonu, koji je tu službu prihvatio u duhu raspoloživosti, predanja i velikodušnosti, pretpostavljajući ovaj posao drugim obvezama koje su spojene s njegovom službom ministra Provincije Trento, kojoj odajem iskrenu zahvalnost za velikodušnost pokazanu ovom prigodom.

Onima koji su radili i koji će raditi za smiren i plodan rad Kapitula iskazujem svoju iskrenu i bratsku zahvalnost.

Braćo, ljubljena od Gospodina, dobar rad svima u vedrini i otvorenosti Duhu.

S tim osjećajima i u ime Gospodnje proglašavam otvorenim Generalni kapitul o Duhovima 2009. godine.

FRA JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, OFM
generalni ministar

Pozdravna riječ

Njegove uzoritosti gospodina kardinala
 JOSÉ SARAIVA MARTINSA, C.M.F.
 Posebnog izaslanika Njegove svetosti pape BENEDIKTA XVI.
 Generalnom kapitolu Reda manje braće
 Asiz, 4. lipnja 2009.

Predraga braćo Reda manje braće sabrani na Kapitolu, radost mi je i dar što mogu biti ovdje, zajedno s vama, u prigodi vašega Generalnoga kapitula koji se slavi u prigodi jubilarnog datuma osobito značajnoga, onoga 800. obljetnice utemeljenja vašega Reda.

Kao što mi je napisao Benedikt XVI. u pismu kojim me je imenovao svojim posebnim izaslanikom da predsjedam izboru novoga generalnoga ministra vašega Reda: “Prošlo je 800 godina od dana u kojem je Inocent III., s najvišom dobrostivošću prihvatio Franju Asiškoga i njegove drugove, koji su željeli prigrliti život po načinu svetog Evanđelja. On, naime, pošto je spoznao zavjet ljudi Božjih, dade svoj pristanak njihovoj molbi, blagoslovi Franju i njegovu braću, i reče im: žIdite, braćo, s Gospodinom, i kako se Gospodin udostoji nadahnuti vas, svima propovijedajte pokoru’ (1 Čel 33,6-7). Moja nazočnost ovdje danas je znak dobrohotnosti, povjerenja i blagoslova koji se nastavljaju u vremenu koje *Gospodin papa* – kako je Franjo volio nazivati ga – želi očitovati, da nastavite živjeti sukladno načinu svetog Evanđelja i da nastavite pozivati muškarce i žene na “pokoru’, na obraćenje, da prihvate Isusa Krista kao jedinog spasitelja i da ga stave u središte svoga života.

Mnoge milosti i mnogi plodovi su označili vaš Red tijekom ovih osam stoljeća: veliko mnoštvo mučenika i svetaca, od kojih sam neke i sam – da tako kažem – mogao izbliže upoznati za vrijeme moga mandata prefekta za kauze svetaca; misionarsko zalaganje koje vas je dovelo da uđete u dodir s različitim narodima, kulturama i religijama na svim geografskim širinama svijeta; sposobnost da budete s narodom s jednostavnošću kao “narodni

fratri”; zanosno naviještanje Evandjelja u svim razdobljima, sa sposobnošću da utječete na kulturu, ekonomiju i na društvo. Tijekom ovih osam stoljeća, osim toga, uvijek je bila jaka vaša povezanost s Apostolskom Stolicom, onako kako predviđa vaše Pravilo koje vas potiče da “uvijek budete podložni i podređeni Gospodinu papi i svetoj Rimskoj Crkvi” (usp. PPrXII,4), i upravo je zbog toga osobitog odnosa između vašega Reda i Svete Stolice to da sam danas ovdje da predsjedam ovako važnom činu za vaš život i za život cijele Crkve, kao što je izbor generalnoga ministra.

Već sam vas jutros u homiliji podsjetio na što vaše Pravilo poziva, u 10. poglavlju, kad kaže da je ministar, izabran na Duhovskom kapitolu, pozvan da bude upravo “ministar i sluga druge braće”, i da su braća dužna slušati ga u duhu vjere, ali su također pozvani da mu se utječu s povjerenjem, znajući da će ih prihvatiti s familijarnošću. Osim toga podsjetio sam vas da u tom istom poglavlju Pravila, Franjo tvrdi da najveća želja svakoga brata treba biti to da ima Duha Gospodnjega i njegovo sjeto djelovanje, da ga uvijek moli čistim srcem i da ga slijedi na putu poniznosti i ljubavi sve do krajnjih posljedica.

Dakle, predraga braćo, čin što ćete ga učiniti, upravo u svjetlu 10. poglavlja vašega Pravila, ima osobitu važnost: on jest i treba biti čin poslušnosti Duhu Gospodnjem; on jest i treba biti čin učinjen na temelju dubokoga i uzajamnoga povjerenja koje postoji među vama; izabrat ćete, naime, brata koji će biti na vašu službu, kojemu ćete se moći obratiti s povjerenjem i familijarnošću, kojemu ćete biti također pozvani izraziti iskrenu poslušnost koji nije samo formalna ili kanonska, nego je očitovanje bratske ljubavi; jest i treba biti čin u kojemu izabirete nekoga da vam pomaže i ohrabruje vas da slijedite Isusa Krista na putu radikalnosti Evandjelja, do kraja, do dara života, s dosljednošću i radikalnošću, izabrat ćete stoga nekoga tko će moći pohađati i ohrabrivati braću Reda, ali također i ukoriti ih i – ako je potrebno – ispravlјati i pozivati na obraćenje.

Vi sami, kao odgovorni za upravu i animaciju različitih provincija i kustodija vašega Reda, bit ćete prvi pozvani da s njim surađujete u pohađanju, služenju, animiranju i ohrabrivanju

braće, ali također i u pozivanju da budu radikalni i dosljedni kad je riječ o življenju Pravila, Konstitucija, evanđeoskih svijeta; bit ćete prvi suradnici generalnoga ministra i kad je riječ o pozivanju braće na obraćenje i kad bude trebalo ispravljati ih s čvrstoćom oca, nježnošću majke. Bliskošću brata.

Vi razumijete da – pred tim zadatkom – zaziv Duha Svetoga nije i ne može biti formalan, nego ga treba učiniti srcem. I Duh koga smo zazvali i primili u slavlju euharistije ovoga jutra, onaj Duh koga smo i maločas zazvali, na početku sjednice s himnom *Veni Creator*, treba pronaći mjesto i prihvata u srcu i umu svakoga vas: da tražite jedino volju Božju i dobro Reda u ovom činu, ali također da ostanete otvoreni onom što će isti duh sugerirati po onom kojega ćete izabrati i kroz kapitulsko razlučivanje, napokon da obnovljenom vjernošću živite vašu karizmu, u Crkvi, za dobro čovječanstva i svega stvorenoga.

Nalazeći se blizu Porcijunkule zazivamo zagovor Bezgrješne Marije, zaštitnice vašega Reda, koju je Franjo pozdravljao kao “Djevicu Crkvom postalu” (*PMB I*), “kćerku i službenicu svevišnjega najvišega kralja, Oca nebeskoga, majku presvetoga Gospodina našega Isusa Krista, zaručnicu Duha Svetoga” (*ČM antifona*), zazivamo zagovor svetih Franje i Klare i svih svetih i blaženih franjevac ovih osam stoljeća da – kako je napisao sveti otac Benedikt XVI. – “isprose kod Krista za ovu redovničku obitelj odvažnu vjernost karizmi početaka i u isto vrijeme novi evanđeoski zanos”.

Na kraju vam želim prenijeti Apostolski blagoslov Svetoga oca Benedikta XVI. – kako mi je sam napisao – “zalog nebeske naklonosti i svjedočanstvo Naše osobite dobrohotnosti, blagoslov udijeljen s velikom ljubavlju u ovoj jubilarnoj godini svim sudionicima Generalnoga kapitula”.

Neka vas Gospodin blagoslovi i rasvijetli milošću Duha Svetoga u izboru Generalnoga ministra vašega Reda, da možete izabrati brata sposobnoga da vas sve učvršćuje da danas živite vaše Pravilo života i sposobnoga da vas vodi da postanete navjestitelji Gospodinove riječi među svim narodima. Amen.

Govor Generalnoga ministra na završetku 187. Generalnoga kapitula Reda manje braće

NA PUTOVIMA SVIJETA

Draga braćo, Gospodin vam dao mir!

Zahvalnost

1. Na završetku slavlja našega 187. generalnoga kapitula, želim prije svega zahvaliti Gospodinu što nam je udijelio da se susretnemo kao braća oko ovoga svetoga mjesta, koje je Franjo ljubio više od svakoga drugoga mjesta: Porcijunkule. Zahvaljujem i svima vama što ste bili ovdje i što ste podnosili *teret i žegu dana*: Tajnika Kapitula i dvojicu podtajnika, stručnjake, prevoditelje, zapisničare i odgovorne za komunikaciju, Ekonomu kapitula i sve osoblje Domus Pacisa i Case delle Stuoie. Osobita zahvalnost bratu Augustinu Espositu koji je brižnošću majke i pažljivošću brata bio uz nas kao liječnik. Hvala, napokon, Serafskoj provinciji, Rimskoj provinciji i Toskanskoj provinciji za prijam koji su nam osigurali u Porcijunkuli, u Rijetskoj dolini i na La Verni.

Mnoga lica, svi braća

2. U Asizu, *povlaštenom oltaru našega sjećanja*⁶⁸ osam puta stoljetnoga, naš susret, označen bogatstvom lica i kultura, bio je najočitiji znak međunarodne stvarnosti našega Reda, stvarnosti koja, kao takva, za nas predstavlja izazov: prihvatiti različitosti kao *radosnu vijest Boga vazda u sebi plodnog*⁶⁹ i neprestano otvarati i *otvarati naše srce otajstvu drugoga kao mjestu spasenja*⁷⁰.

68 Spc 7.

69 Spc 4.

70 Usp. Spc 3.

Smisao pripadnosti

3. Da odgovorimo tom izazovu – kojega smatram temeljnim za izgrađivanje ovdje i sada bratstva kakvo je želio Franjo, bez zapreka i granica – nužno je živjeti u stavu izvlašćivanja i izlaska, ili kako kaže Završni dokument ovoga kapitula, *odsredištiti se od nas samih*, biti manje upućeni samo na sebe⁷¹. Taj stav je jedini koji će moći dovesti nas da iziđemo ususret drugome i da ga prihvatimo sa svim što mu je vlastito, kao dar Drugoga⁷².

4. Već smo učinili dug hod, ali ostaje ga još puno za prijeći. Konkretno sredstvo koje nam može pomoći da nadvladavamo partikularizme koji nas zatvaraju prema drugome jest taj da nastavimo ulagati u međunarodna i međukulturalna bratstva, kao i ono da nastavimo rasti u osjećaju pripadnosti Bratstvu, Redu, koje se ne ograničava na jednu provinciju ili kustodiju ili konferenciju, kako god ti okruzi mogli biti. Na Plenarnom vijeću Reda u Guadalajari (2001. god.) ponovno smo potvrdili da je temeljna struktura Reda osoba brata u odnosu, otvoreni odnos prema svoj braći, *onom blizom i onom dalekom*, kako god mogla biti različita kultura i rasa. Samo to će nam omogućiti da se definiramo i predstavimo pred svijetom kao istinska braća. I u tom vidiku trebamo *nadvladavati bilo koje granice*.

5. Taj osjećaj pripadnosti, za koji tražim da radimo neprekidno i da ne prestane biti osoban koliko god može biti univerzalan, obnovit će okužen i pesimizmom nabit zrak koji često udišemo i omogućit će nam da si napunimo pluća nadom i dišemo u ritmu Duha. Parafrazirajući što je potvrđeno u završnome dokumentu ovoga kapitula, trebamo se manje brinuti za budućnost naših vlastitih jedinica i otvoriti se više budućnosti franjevaštva⁷³. To će nam dati da dobro pripazimo da ne zatvaramo oči pred očitim stvarnostima trpljenja koje

71 Nositelji dara Evanđelja (=NDE), 14.

72 Usp. OR 14.

73 Usp. DF 14.

prolazimo (brojčano opadanje, rast srednje dobi, izlasci ...) i omogućiti da uskladimo realističku viziju sadašnjosti s vizijom budućnosti pune nade, svjesni činjenice da čovjek nade nije onaj koji se udaljava od stvarnosti, već onaj koji je čita i razmatra polazeći od srca i s očima Božjim. To će nam, osim toga, isto tako omogućiti da sanjamo bez da zatvorimo oči o našoj stvarnosti i o stvarnosti onih koji su kraj nas. U vremenima u kojima prevladava zagušujući realizam koji se temelji na našim *statistikama* i na našim *konjima i konjanicima* za koje se će Gospodin pobrinuti da ih potopi u moru, trebamo sanjati posve otvorenih očiju, svjesni činjenice da *nam snaga dolazi odozgor*, i da Onaj, kojem *ništa nije nemoguće*, nastavlja zabrinjavati one koji se drže mudrima i jakima s onima koji same sebe, kao Franjo, smatraju *neukima* i slabima.

Živeći polazeći od logike dara

6. Smisao pripadnosti o kojemu govorimo imat će također praktične posljedice u trenutku u kojem ćemo se naći da živimo *logiku dara*⁷⁴. Potrebna nam je materijalna solidarnost i solidarnost osoblja. Bratstvo, polazeći od kojega se mi uključujemo u povijest i u Crkvu, može se očitovati samo polazeći od solidarnosti. Ne možemo više govoriti o samostalnim jedinicama, kao što ne možemo govoriti niti o osamljenoj braći. Trebamo jedni druge. U društvu u kojemu se zidovi i prepreke nastavljaju opravdavati i graditi, mi Manja braća pozvani smo biti *komunicirajuće posude*, raspoloživi da dajemo i primamo. U tome je naša snaga. O tome će u dobroj mjeri ovisiti naša značajnost. Dobro se čuvajmo od zatvaranja kuća formacije ili misionarskih projekata zbog nedostatka novca i dobro se čuvajmo od zatvaranja za Red važnih i značajnih prisutnosti zbog manjka osoblja. Svi se trebamo sjetiti što kažu Pisma: *više je radosti u davanju nego u primanju*.

Pozivam, stoga svu braću da revidiramo naš osjećaj pripadnosti Redu kojemu smo se povjerili cijelim srcem na dan našega

74 Usp. Spc 19- 25.

zavjetovanja, polazeći od duhovnosti *uzvrata*, prema kojoj nam ništa ne pripada, i od *sposobnosti da besplatno predamo i da se predamo drugima sukladno logici dara koja je slična trajnom predanju Bogu* i koja nam omogućuje da budemo produljenje njegove ljubavi, izlazeći iz samih sebe ususret drugome i ususret njegovim potrebama⁷⁵.

7. Dominantna tema ovoga kapitula je bila tema evangelizatorskoga poslanja. *Dar Evanđelja*, čitamo u završnom dokumentu ovoga Kapitula, *stoji na početku našega bratstva*⁷⁶. To bratstvo se osjeća pozvanim od svojih početaka da uzvraća ono što živi i ono radi čega je bilo pozvano da živi: živjeti i naviještati Evanđelje. Za nas to nije zadatak među tolikima, već naš identitet, naša definicija.

Nositelji dara Evanđelja

8. Gdje živjeti i naviještati Evanđelje? Ondje gdje žive ljudi, ondje gdje trpe, rade i nadaju se. U *prostranom samostanu svijeta*, u bezbrojnim *neljudskim samostanima*, kako smo ponovili mnogo puta, pozvani smo usvojiti radosti i tuge muškaraca i žena našega vremena, osobito najsiromašnijih i onih koji najviše trpe⁷⁷, i *baciti pozitivan pogleda na kontekste i kulture u kojima smo uronjeni, otkrivajući u njima nove mogućnosti milosti koje nam Gospodin pruža*⁷⁸.

Ne možemo se odijeliti od puka, od naroda. I mi, kao vrhovni svećenik Staroga saveza, uzeti smo iz naroda da budemo poslani narodu. I ondje je, *inter gentes*, osobito u mjestima granice i sukoba, gdje smo poslani *ispovijedati* Evanđelje, nakon što smo dali da nas on osvoji, i, na taj način, da možemo, sa snagom koja odzgor dolazi, preobraziti srce i život naših suvremenika.

75 Usp. Spc 22.

76 DF, 6.

77 Usp. Sdp 37.

78 NDE 15.

Među primateljima naše evangelizatorske misije, bez da isključimo ikoga i s jasnim opredjeljenjem za posljednje, trebamo imati odvažnosti i kreativnosti da se obratimo mladima. Oni su budućnost jer su već sadašnjost našega društva. Ima mnogo mladih koji su u stavu traženja, kao Franjo, žele živjeti u punini; ipak, ne nalaze uvijek u nama osobe raspoložive slušati, niti uvjerljive svjedoke koji im predlažu radikalne evandeoske izbore, koji ih, stavljajući u pitanje njihove živote, dovode da se upitaju: *Gospodine, što hoćeš da učinim?*

9. Ispovijedati Evandjelje znači živjeti Evandjelje u svakidašnjem životu, dan na dan, u važnim trenucima kao i u redovitim trenucima kao posljedice tog što nas je Isus zaveo. Evangelizirati ne znači samo činiti ovo ili ono. Evangelizirati znači živjeti, svjedočiti, zaraziti, zapaliti oganj u srcu naših suvremenika, nakon što smo pustili da oganj Gospodnje riječi bude upaljen u našem srcu.

Sve to uključuje život rasvijetljen vjerom i hranjen ljubavlju, koji se prevodi u djela. *Život vjere*, kaže završni dokument Izvanrednoga generalnoga 2006. godine, *apsolutni je izvor naše radosti i naše nade, našega nasljedovanja Isusa Krista i našeg svjedočanstva svijetu*⁷⁹. Život je uvijek rječitiji od mnogih govora, i samo život dosljedan s onim što govorimo učinit će vjerodostojnim naše govore. Evangelizatorska misija nije pisanje slogana, nego, prije svega i nadasve, pitanje svjedočenja života vjere: *Vjerovao sam, zato sam govorio*, kaže Pavao i treba reći svatko od nas. *Što se više živi od Krista, to više mu se može služiti u drugima, probijajući se do izbočenih položaja poslanja i prihvaćajući veće rizike*⁸⁰. Ispovijedati Evandjelje uključuje, dakle, prijanjati uz Krista kao što pojas prijanja uz struk.

10. Misionar i evangelizator uvijek je poslanik, zbog toga *ne možemo ići u svoje ime, nego kao poslani od Gospodina koji nam*

79 Spc 18.

80 VC 76.

govori po zajednici i u Crkvi⁸¹. Niti želimo ići kao gospodari istine, nego kao ponizni poslužitelji poruke koju smo besplatno primili i koju besplatno trebamo predati (usp. Gal 3, 18)⁸². Sve nas to primorava da sve vidljivijim činimo onoga koji nas šalje, tako da mu omogućimo da rekne svoju riječ o nama, dok nas ponizno ne učini svojom riječju, pripovijedati svoj stalni prolazak, premda nepostojan, u našem životu. Naš zadatak je taj da budemo njegovi svjedoci, poslanici Dobre vijesti cjelovitog spasenja i rehabilitacije svih dimenzija života: osobnog, društvenog i političkog. To neizbježno uključuje da si posvijestimo da ne nosimo poruku kao netko tko drugima nosi neko pismo ili paketić. Mi smo pismo Gospodinovo za ljude braću našu. Jesmo li toga svjesni? Koji su konkretni zahtjevi toga na osobnoj i bratskoj razini?

11. Budući da smo poslani, nismo začetnici nego poslanici Kristovi, sluge smo, a ne gospodari. Njemu trebamo ostaviti riječ. Misionar i evangelizator predaje se svim svojim silama zadatku koji temeljno pripada nekom Drugom, nastoji ga služiti u svemu onom što poduzima i stalno vraća njemu. Svjestan da posjeduje blago, Evandelje, misionar i evangelizator se osjeća poniznim darom koji se žarko želi darovati da odgovori ljubavi koje je bio primatelj.

U evangelizaciji nema motiva prisvajanja niti oholosti. Evangelizacija se uvijek čini polazeći od malenosti, sa sviješću da smo *sluge beskorisne*, da dajemo i uzvraćamo što smo primili. Nema niti mjesta za neobuzdani aktivizam. Evangelizatorsko poslanje uključuje da se dopustimo činiti prije nego činiti. Bit ćemo misionari u mjeri u kojoj budemo učenici. Nije riječ o tome da zamijenimo osobno predanje s mnoštvom aktivnosti.

Razlučivanje poslanja

12. U ovim trenucima smatram nužnim da unidemo u stav razlučivanja poslanja. Već nas je Izvanredni generalni kapitul 2006. godine na to pozvao kad je u svom završnom dokumentu

---

81 Sdp 37.

82 Sdp 37.

tvrdio: “*Novi nas izazovi danas više no ikad postavljaju pred potrebu trajnog razlučivanja..., pred ozbiljnu preinaku našega poslanja*”⁸³. Vrednovati i razlučivati poslanje ne znači jednostavno izabirati ono što je bolje ili odvagivati u čemu smo učinkovitiji ili se osjećamo korisnijima za druge. Razlučivati poslanje znači staviti ukupnost zadataka u kojima smo uključeni u volju da služimo (malenost), u čemu niti uspjeh niti neuspjeh nemaju posljednju riječ. Čak ni učinkovitost ne može biti mjerom predanja srca. To je preobrazbena ljubav koja nas treba nagnati da se pokrenemo u korist onoga tko je krhak i malen, da ostvarimo zajedništvo bliskosti, da se pred njih stavimo kao poslužitelji. To je temeljni kriterij o kome voditi računa u razlučivanju poslanja, sjećajući se uvijek da ono što trebamo tražiti nije učinkovitost već plodnost. I znamo da nitko sam ne može biti plodan. Bez djelovanja i suradnje drugoga, u ovom slučaju Drugoga, ne možemo biti plodni, govoreći apostolski. Potrebno je otvoriti se drugačijosti, otvoriti se prodornom djelovanju onoga koji u nas polaže besmrtno sjeme i otvoriti se uskoj suradnji s drugima, osobito s braćom koju nam je Gospodin darovao (evangelizirati u bratstvu) i s laicima.

Uzajamno podijeljeno poslanje

13. Tema o laicima zauzela je dobar dio naših razmišljanja. Ovdje želim samo podsjetiti da više nije dovoljno da laici surađuju s nama u djelu evangelizacije. Potrebno je unići u dinamiku suodgovornosti s njima. Plazeći od jasnog karizmatiskog identiteta s naše strane, trebamo se otvoriti njihovu shvaćanju života svijeta, kulture, politike, ekonomije... To, bez sumnje, pretpostavlja plodnu izmjenu između laika i nas. U tom je smislu još dug put koji trebamo prijeći i koji će ovisiti, u velikom dijelu, o vizije Crkve koju ćemo imati i koja uvijek ne odgovora ekleziologiji koja nam dolazi od Drugog vatikanskog sabora koji ističe komplementarnost različitih zvanja u Crkvi⁸⁴. Jesmo li

83 Cf. Spc 33. 35.

84 BratŽiv 70.

raspoloživi učiniti taj prijelaz? U suradnji s laicima trebamo dati povlašteno mjesto braći i sestrama FSR-a i Frame. Završni dokument Kapitula nas poziva da damo poticaj evangelizaciji uzajamno podijeljenoj s laicima, kao činu istinskog uzvraćanja Evanđelja⁸⁵. Što se treba promijeniti u našem evangelizatorskom poslanju da bude doista uzajamno podijeljeno poslanje?

Misije ad gentes

14. Na ovom Kapitulju govorilo se o misijama *ad gentes*. Ljubav nas Kristova potiče (2 Kor 5, 14). Želja da ga ljubimo te da učinimo da ga se ljubi dovodi mnogu braću da troše vlastite energije u toj *primarnoj djelatnosti Crkve, bitnoj i nikad dovršenoj*⁸⁶. Ako se vjera jača kad je darujemo⁸⁷ nije više opredjeljenje već poziv koji zahtijeva brz odgovor od onoga tko se, po božanskom nadahnuću, osjeća poslanim *ad gentes*. Od velikodušnoga odgovora na taj specifičan poziv unutar poziva da se bude manja braća ovisit će veoma obnovljen zanos i nove motivacije koje će poticati našu vjernost. Zbog svega toga moje osobno uvjerenje je da polazeći od našega siromaštva trebam nastaviti zalagati se u misionarskoj djelatnosti Crkve u prijašnjim misijama, Svetoj zemlji i Maroku, jednako kao i novim projektima koje je odobrio ovaj kapitul za Aziju, Afriku i Amazoniju. I sve to polazeći od bratskoga približavanja različitim kulturama, od odvažnog i strpljivog napora dijaloga s njima i od trajnog napora da inkulturiramo naš oblik života, vodeći računa o preosjetljivosti naroda koji evangeliziramo ili ga želimo evangelizirati⁸⁸. Od te misionarske obveze ne može se osloboditi nijedna jedinica. To je poziv za sve, toliko za mlade jedinice koliko za one koje imaju drevnu tradiciju, kako s pravom tvrdi završni dokument Kapitula⁸⁹.

85 DF 25.

86 RM r1.

87 Usp. RM 2

88 VC 77- 80.

89 Usp. NDE 21.

Formacija

15. Tema koje je zauzela mnogo mjesta u kapitulskim prijedlozima je tema formacije. Normalno je, kako dobro znamo: od formacije ovisi sve i, stoga, i evangelizatorsko poslanje. Zadowoljan sam što je dao određeni prioritet *trajnoj formaciji* jer samo ona će nam omogućiti da se uključimo u stvarnost koja se mijenja s veoma užurbanim ritmom, dajući nam prikladna sredstva da odgovorimo na izazove današnjega društva. S druge strane, samo ona će učiniti mogućim kreativnu i radosnu vjernost. Draga braćo, još je dug put da možemo prijeći iz nadidenoga pedagoškog poimanja formacije, koja završava sa svečanim zavjetovanjem, u teološko poimanje našega života koji je u samom sebi nikad dovršen⁹⁰. Osim toga, dug je put koji valja prijeći da prijedemo iz trajne formacije koja je uglavnom *posadašnjjenje* i brka se s tečajevima ili subotnjim vremenima (sve je to potrebno ali nedovoljno) trajnu formaciju koja u svakodnevnici bratskoga života nalazi svoj humus i svoju školu i katedru. Dobra trajna formacija, ukorijenjena u prikladnu početnu formaciju, danas je temeljna za evangelizatorsko poslanje. Sa strane Generalnoga definitorija vjerujem da mogu reći da ćemo nastojati davati prioritet trajnoj formaciji, imajući na umu, osobito, dragocjene smjernice koje nam pruža nedavni dokument o tome: *Pozvani na slobodu*.

16. Što se tiče početne formacije želim ustrajati na tri prioriteta koje valja imati na umu želimo li nositi različite izazove koje nam spomenuta formacija danas predlaže i želimo li formirati misionare i evangelizatore: formativna bratstva, formacija formatora i nužno razlučivanje poziva.

Ne smatram zgodnim ponavljati što sam rekao u Izvješću Kapitulju, gdje sam se bavio tim izazovima. Želim samo tražiti od vas, draga braćo ministri i kustodi: nemojte žrtvovati formaciju ni za jednu prisutnost, koliko god mogla biti važnom, jer to

---

90 Usp. *Ponovno krenuti od Krista*, Instrukcija CIVCSVA, Rim-Zagreb 2002. 15.

bi bilo kruh za danas, glad za sutra. Ako se za održanje nekoga prikladnog formativnog bratstva trebate odreći drugih prisutnosti, ne sumnjajte. Danas je formacija nezamisliva bez istinskoga formativnog bratstva, što zahtijeva minimum od tri svečano zavjetovana brata. S druge strane, treba ulagati više u formaciju formatora. Tražim napor da se formatori ostave slobodni i da ih se šalje na tečaj za formatore na PUA ili u naše središte u Canterbury. Kapitul 2003. godine je tražio taj master. Uspjeli smo ga organizirati, ali nedostaju kandidati. S druge strane, tražim još od konferencija koje već programiraju tečajeve za formaciju formatora da ih nastave programirati. A od onih koje to još ne čine tražim da počnu. Još, tražim brižno razlučivanje u trenutku imenovanja formatora. Kriteriji imenovanja formatora ne mogu se ograničiti jednostavno na činjenicu da je neki brat mlad ili da ima akademski naslov. Neophodna kvaliteta za jednog odgojitelja jest da voli svoj poziv i da može pokazati ljepotu nasljedovanja Krista sukladno stilu života što nam ga je Franjo ostavio. Osim toga ne možemo pretovariti formatore drugim zadacima. Njihov je posao, ako ne isključiv, onda barem prioritetan, taj da prate mlade koje im je Gospodin povjerio. Stoga se pouzdajem u odgovornost ministara i kustoda. I zahtijevam odgovornost za sve što se tiče razlučivanja zvanja, sa svim što je s tim povezano, da se izbjegne da postanemo žrtve broja ili učinkovitosti. Trebamo tražiti kvalitetu u svakom trenutku jer samo će ona spasiti franjevaštvo.

17. Ne mogu propustiti a da ne spomenem potrebu da formiramo za poslanje. To ima puno zajedničkoga sa stilom života kojim formiramo i s prikladnom intelektualnom formacijom, bez koje ne možemo niti dijalogizirati sa našom kulturom, niti evangelizirati našu kulturu.

Zaključak

18. *Nositelji smo dara Evandjelja, dara određenog da bude uzajamno dijeljen. I onaj koji uzajamno dijeli, uzvrća*⁹¹. Da

---

91 NDE 11.

se ostvari to poslanje u našem svijetu potrebni su smionost i hrabrost, darovi vlastiti Duhu Svetomu. Prije dolaska Duha, učenici su bili zatvorenih vrata iz “straha”. Na dan Duhova situacija se radikalno mijenja. Ta hrabrost da se predstavi svijetu i da se svjedoči Isusa Krista, kakvu god cijenu trebalo platiti, dar je Duha. Duh nas dovodi da živimo Evandjelje. Otvorimo se dahu Duha. Utjelovimo se evanđeoski u naše vrijeme i slušajmo pozive koje Duh upućuje i koji očekuju odgovor⁹². Ne možemo živjeti okrećući leđa nastajanju svijeta⁹³. Kao Franjo pustimo da nas Evandjelje propitkuje i naučimo današnje komunikativne kodekse da našim suvremenicima učinimo razumljivom oslobađajuću poruku Evandjelja.

19. Pozdravite svu braću. Pratite ih u svakome trenutku. Svima nam je potreban poticaj ovih riječi pjesnika Aleksandra Puškina, oca modernoga ruskog pjesništva:

*“Proroče, ustani,
gledaj i slušaj,
propovijedaj mi iz grada u grad,
i koračajući iz sela u selo,
zapali srce svojim riječima”.*

20. Neka Duh Gospodinov vodi naše korake. Neka u naša srca stavi vjeru, mudrost i odvažnost da do kraja granica zemlje nosimo Dobru vijest Isusa Krista.

Porcijunkulska Gospo: rasvijetli naš pogled, očisti naša srca, budi našom suputnicom na putovima evangelizacije.

FRA JOSÉ RODRÍGUEZ CARBALLO, OFM
generalni ministar

---

92 NDE14.

93 NDE 20.

STATUS PERSONALIS 2002-2007

ENTITAS	NATIO	2002	2007	DIFF
Africanæ				
N.D. Reginae Pads Prov.	Africae Australis	74	78	4
S. Familiae Prov.	Aegyptus	96	107	11
S. Francisci Prov.	Africa et Madagascaria	120	113	-7
S. Benedirti Africani Prov.	Congensis Resp.Democ.	198	226	28
Verbi Incarnati Prov.	Togum	92	94	2
S. Clarae Cust. Aut.	Mozambicum	ND	65	65
SUMMA		580	683	103
Custodiae Terrae Sanctae				
Custodia Terrae Sanctae	Terra Sancta	201	184	-17
SUMMA		201	184	-17
Anglophona (ESC)				
Immac. Cone. B.M.V Prov.	Britannia Magna	73	57	-16
S. Joseph Sponsi B.M.V Prov.	Canada	144	99	-45
Hiberniae Prov.	Hibernia	178	153	-25
S. Pauli Apostoli Prov.	Melita	76	70	-6
Assumptionis B.VM. Prov.	Foed.Civ.Am.Sept.	174	141	-33
S. Barbarae Prov.	Foed.Civ.Am.Sept.	241	208	-33
SS. Cordis Jesu Prov.	Foed.Civ.Am.Sept.	290	255	-35
Immaculat. Concept. B.VM. Prov.	Foed.Civ.Am.Sept.	170	155	-15
S. Joannis Baptistae Prov.	Foed.Civ.Am.Sept.	222	185	-37
SS. Nominis Jesu Prov.	Foed.Civ.Am.Sept.	426	375	-51
N. Dominae de Guadalupe Prov.	Foed.Civ.Am.Sept.	79	65	-14
Christi Regis Prov.	Canada	48	47	-1
S. Casimiri Prov.	Lituania	60	46	-14
SUMMA		2181	1856	-325
Asiae Meridionalis, Australiae & Oceaniae (SAAOC)				
S. Spiritus Prov.	Australia et Nova Zelandia	139	121	-18
S. Thomae Apostoli Prov.	India	169	196	27
S. Michaelis Archangeli Prov.	Indonesia	201	241	40
S. Joannis Baptistae Cust. Aut.	Pakistania	44	42	-2
S. Francisci Cust. Aut.	Papua Nova Guinea	45	42	-3
SUMMA		598	642	44

Asiae Orientalis (EAC)				
Sanctorum Martyrum Japoniae Prov.	Iaponia	101	84	-17
S. Petri Baptistae Prov.	Philippinae	163	108	-55
S. Francisci Assis. Prov.	Vietnamia	170	195	25
SS. Martyrum Coreanorum Prov.	Corea	147	154	7
Reginae Sinarum Prov.	Taivania	52	47	-5
S. Antonii Patavini Cust. Aut.	Philippinae	ND	66	66
SUMMA		633	654	21
Bolivarianae				
S. Francisci de Quito Prov.	Aequatoria	165	158	-7
S. Fidei Prov.	Columbia	240	225	-15
S. Francisci Solano Prov.	Peruvia	107	128	21
SS. XII Apostolorum Prov.	Peruvia	129	142	13
S. Pauli Apostoli Prov.	Columbia	82	84	2
S. Antonii Prov. Missionaria	Bolivia	165	178	13
SUMMA		888	915	27
Brasüianae (CFMB)				
S. Antonii Patavini Prov.	Brasilia	166	146	-20
S. Crucis Prov.	Brasilia	139	130	-9
S. Francisci Assis. Prov.	Brasilia	125	125	0
Immac. Conc. B.M.V. Prov.	Brasilia	465	424	-41
SS. Nominis Jesu Prov.	Brasilia	56	54	-2
Assumptionis B.V.M. Prov.	Brasilia	69	65	-4
N.D. Septem Gaudiorum Cust. Aut.	Brasilia	39	53	14
S. Benedicti de Amazonia Cust. Aut.	Brasilia	39	38	-1
SUMMA		1020	1035	-63
Cono Sur				
Fluvii Platensis Assump. B.M.V. Prov.	Argentina	74	69	-5
SS. Trinitatis Prov.	Chilia	145	119	-26
S. Michaelis Prov.	Argentina	52	46	-6
S. Francisci Solano Prov.	Argentina	84	65	-19
SUMMA		355	299	-56
Transalpinæ Franciscanae				
S. Joseph Sponsi B.M.V. Prov.	Belgium	155	132	-23
Bavariae S. Antonii Patavini Prov.	Germania	106	84	-22
Coloniae SS. Trium Regum Prov.	Germania	90	79	-11

Saxoniae S. Crucis Prov.	Germania	175	142	-33
Thuringiae S. Elisabeth Prov.	Germania	115	103	-12
SS. Martyrum Gorcomiensium Prov.	Nederlandia	244	177	-67
Transsylvaniae S. Stephani Regis Prov.	Romania	56	52	-4
B. Pacifici Prov.	Francogallia Occidentalis	208	158	-50
Trium Sociorum Provincia	Francogallia et Belgium	144	110	-34
Magna; Domina; Hungarorum Prov.	Hungaria *	149	113	-36
S. Leopoldi Prov.	Austria/Italia**	161	138	-31
Christi Regis Cust. Aut.	Helvetia	33	25	-8
2002: * = Prov 037 + 038; ** = Prov 006 + 007 + 103	SUMMA	1636	1313	-331
Hispano-Lusitanae				
Baetica Prov.	Hispania	114	107	-7
De Arantzazu franciscana Prov.	Hispania	315	260	-55
Carthaginensis Prov.	Hispania	87	66	-21
Castellana S. Gregorii Magni Prov.	Hispania	84	75	-9
Catalauniae S. Salv. ab Horta Prov.	Hispania	54	43	-11
Granatensis N.D. a Regula Prov.	Hispania	107	90	-17
Compostellae S. Jacobi Prov.	Hispania	141	118	-23
Valentiae S. Joseph Sp. B.M.V. Prov.	Hispania	97	87	-10
SS. Martyrum Marochiensium Prov.	Lusitania	225	151	-74
SUMMA		1224	997	-227
Italicae				
Annuntiationis B.M.V. Prov.	Albania	23	21	-2
Aprutiorum S. Bernardini Sen. Prov.	Italia	93	70	-23
Apuliae S. Michaelis Archangeli Prov.	Italia	125	119	-6
Bononiensis Christi Regis Prov.	Italia	151	117	-34
Calabriae SS. VII Martyrum Prov.	Italia	55	55	0
Liguriae SS. Cordis B.V.M. Prov.	Italia	94	73	-21
Lyciensis Assumptions B.V.M. Prov.	Italia	105	85	-20
Mediolanensis S. Caroli Prov.	Italia	191	158	-33
Neapolitana SS. Cordis Jesu Prov.	Italia	177	164	-13
Pedemontana S. Bonaventurae Prov.	Italia	79	66	-13
Picena S. Jacobi de Marchia Prov.	Italia	133	122	-11
Romana SS. Petri et Pauli Prov.	Italia	158	146	-12
Salem.-Luc. Immac. Conc. B.V.M. Prov.	Italia	167	148	-19
Samn-Hirp. S. Mariae Gratiarum Prov.	Italia	99	87	-12

Sardiniae S. Mariae Gratiarum Prov.	Italia	53	43	-10
Seraphica S. Francisci Assis. Prov.	Italia	236	237	1
Siciliae SS. Nominis Jesu Prov.	Italia	202	143	-59
Tridentina S. Vigilii Prov.	Italia	104	80	-24
Tusciae S. Francisci Stigmat. Prov.	Italia	150	125	-25
Veneta S. Antonii Patavini Prov.	Italia	450	375	-75
SUMMA		2845	2434	-411
Mexici et Americae Centralis				
S. Evangelii Prov.	Mexicum	221	197	-24
SS. Francisci et Jacobi Prov.	Mexicum	399	426	27
SS. Petri et Pauli Prov.	Mexicum	271	268	-3
N.D. de Guadalupe Prov.	America Centralis et Panama	234	230	-4
B. Juniperi Serra Prov.	Mexicum	71	78	7
S. Philippi de Jesu Prov.	Mexicum	77	67	-10
SUMMA		1273	1266	-7
Nord-Slavica				
Bohem. et Moraviae S. Venceslai Prov.	Cecha Resp.	55	51	-4
SS. Salvatoris Prov.	Slovakia	79	78	-1
Assumptionis B.V.M. Prov.	Polonia	307	298	-9
S. Hedvigis Prov.	Polonia	205	203	-2
Immaculat. Concept. B.V.M. Prov.	Polonia	454	357	-97
S. Mariae Angelorum Prov.	Polonia	251	261	10
S. Francisci Assis. Prov.	Polonia	193	197	4
S. Michaelis Arch. Prov.	Ucraina	ND	75	75
SUMMA		1544	1520	-24
Sud-Slavica				
Bosnae Argentinae S. Crucis Prov.	Bosnia-Hercegovia	364	352	-12
SS. Cyrilli et Methodii Prov.	Croatia	221	220	-1
Dalmatiae S. Hieronymi Prov.	Croatia	78	70	-8
Dalmatiae SS. Redemptoris Prov.	Croatia	290	279	-11
Hercegovinae Assumpt. B.M.V. Prov.	Bosnia-Hercegovia	220	215	-5
S. Crucis Prov.	Slovenia	100	96	-4
SUMMA		1273	1232	-41
ND=entitas postea horta est				
SUMMA = HAEC EST SUMMA TOTAUS FRATRUM CUM NOVITIIS				

CONFERENTIA	2002		2007		DIFF	
Italicae	2845		2434		-411	
Anglophonae	2181		1856		-325	
Transalpinae Francis.	1636		1313		-323	
Nord-Slavica	1544		1520		-24	
Mexici et Am. Cent.	1273		1266		-7	
Sud-Slavica	1273		1232		-41	
Hispano-Lusitanae	1224		997		-227	
Brasilianae	1098		1035		-63	
Bolivarianae	888		915		27	
Asiae Orientalis	633		654		21	
Asiae Mer, Aus. & Oc.	598		642		44	
Africanae	580		683		103	
Cono Sur	355		299		-56	
Cust. Terrae Sanctae	201		184		-17	
SUMMA	16329		15030		-1299	

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	DIFF
Soil. Prof.	13952	13715	13567	13405	13189	13040	-912
Prof. Temp.	1877	1889	1766	1732	1632	1603	-274
Sacerdotes	10845	10676	10559	10437	10314	10228	-617
Fratres laici	2368	2320	2282	2256	2219	2180	-188
Novitii	500	478	462	459	435	387	-113

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	DIFF
Cardinales	6	7	7	7	7	6	0
Archiepiscopi	9	9	11	12	11	15	6
Episcopi	96	94	94	93	90	86	-10
Sacerdotes	10845	10676	10559	10437	10314	10228	-617
Diac. Perm.	70	69	63	70	70	69	-1
PS cum Op. Cler.	558	540	551	530	478	456	-102
Fratres laici	2368	2320	2282	2256	2219	2180	-188
PT cum Op. Cler.	1228	1217	1136	1110	1095	1126	-102
PT sine Op. Cler.	249	240	220	248	201	232	-17
PT sine optione	400	432	410	374	336	245	-155
Novitii	500	478	462	459	435	387	-113
SUMMA	16329	16082	15795	15596	15256	15030	-1299

KRATICE

A. Spisi sv. Franje

2P	Pismo svim vjernicima (2. redakcija)
PBsč	Pohvale Bogu za svaki čas
PoBJe	Pohvale Bogu za brata Leona
PBr	Pismo braći
PUN	Pismo upraviteljima narodea
ON	Tumačenje Očenaša
PPr	Potvrđeno pravilo
NPr	Nepotvrđeno pravilo.
OR	Oporuka.

B. Biografije s, Franje

1 Čel	Prvi životopis Tome Čelanskoga
2 Čel	Drugi životopis Tome Čelanskoga
AnPer	Bezimeni Perudanin
LP	Peruđinska legenda. Asiški Zbornik
OS	Ogledalo savršenstva
TD	Legenda trojice drugova.
SvSav	Sveti savez sv. Franje s Gospođom siromaštinom.

C. Dokumenti Reda

Cla	<i>S jasnoćom i odvadžnošću. Izvješće generalnoga ministra za Izvanredni generalni kapitul, Zagreb 2006.</i>
GGKK	<i>Generalne konstitucije Reda Manje braće, Zagreb 2006.</i>
GGSS	<i>Generalni statuti Reda manje braće, Zagreb 2006.</i>
NDE	Nositelji dara Evanđelja. Dokument Generalnog kapitula OFM – Duhovi 2999.
RFF	<i>Uredba franjevačke formacije, Rim - Zagreb 2005.</i>
Sdp	<i>Gospodin ti dao mir. Dokument Generalnoga kapitula 2003.</i>
Spc	<i>Gospodin nam govori na putu. Dokument Izvanrednog generalnog kapitula 2006.</i>

D. Dokumenti Crkve

BratŽiv	<i>Bratski život u zajednici, Dokument CIVCSVA, 1994.</i>
RM	<i>Redemptoris missio, Enciklika Ivana Pavla II., 1990.</i>
VC	<i>Vita Consecrata, Apostolska pobudnica Ivana Pavla II., 1996.</i>

SADRŽAJ

PREDGOVOR	7
Uvod	9
I. Dar Evanđelja	11
II. Uzvratimo dar Evanđelja	14
Zaključak	26
NALOZI GENERALNOG KAPITULA	29
I. ANIMIRANJE ŽIVOTA REDA	31
II. EVANGELIZATORSKO POSLANJE	34
1. Animacija evangelizatorskoga poslanja	34
2. Formacija za evangelizatorsku misiju	34
3. Misionarski oblici i prisutnosti	36
4. Služba za dijalog	38
5. Suradnja na razini evangelizatorske misije	38
III. FORMACIJA I STUDIJI	39
1. Formacija	39
2. Središta studija	41
3. Arhivi	42
IV. PRAVDA, MIR I INTEGRITET STVORENOGA	42
V. UPRAVA REDA	43
VI. EKONOMIJA	45
DODACI	49
Govor Generalnoga ministra na otvorenju 187. Generalnoga kapitula Reda manje braće	49
Pozdravna riječ Njegove uzoritosti gospodina kardinala JOSÉ SARAIVA MARTINS, C.M.F. Posebno izaslanika Njegove svetosti pape BENEDIKTA XVI. Generalnom kapitolu Reda manje braće Asiz, 4. lipnja 2009.	52
Govor Generalnoga ministra na završetku 187. Generalnoga kapitula Reda manje braće “NA PUTOVIMA SVIJETA”	55
STATUS PERSONALIS 2002-2007	66

ORDO FRATRUM MINORUM
Curia generale
Via S. Maria Mediceo 25
00165 Roma
ITALIA

+39 06684919
comgen@ofm.org
www.ofm.org